

**Gmina
Spytkowice**
powiat wadowicki
naturalnie!

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2022-2030

Spytkowice 2022

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	5
Podstawa prawna.....	6
Komplementarność	7
Dokumenty strategiczne i planistyczne.....	7
Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna.....	9
Obszary Strategicznej Interwencji	15
Metodyka	18
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	20
Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy.....	24
Charakterystyka gminy	24
Wnioski z diagnozy strategicznej.....	25
Analiza danych statystycznych	25
Analiza SWOT	35
Część strategiczna	38
Kluczowe potencjały i wyzwania rozwojowe	38
Wizja i misja rozwoju gminy	39
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	41
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	44
Obszary Strategicznej Interwencji	48
OSI Transport publiczny.....	48
OSI Kompleksowa rewitalizacja.....	50
Rezultaty planowanych działań	52
Część wdrożeniowa	53
System zarządzania strategią	53
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii.....	55
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	56
Finansowanie strategii	57
Ewaluacja ex-ante.....	57
Załącznik 1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	62
Analiza danych statystycznych	62
Gmina oczami mieszkańców	69
Załącznik 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki	
przestrzennej	78
Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych	78

Instrumentacja polityki przestrzennej.....	78
Rekomendacje dla polityki przestrzennej	79
Spis rysunków, tabel i wykresów	83

Wstęp

Gmina Spytkowice, jako część Doliny Karpia, charakteryzuje się wysokim potencjałem gospodarczym i turystycznym, dysponując zasobem w postaci stawów hodowlanych i korzystnych uwarunkowań przyrodniczych. Lokalizacja gminy blisko ważnych ośrodków województwa małopolskiego (Kraków, Wadowice, Oświęcim) stanowi istotny czynnik rozwojowy, którego wykorzystanie okazuje się być kluczowym kierunkiem ożywienia lokalnej gospodarki i podniesienia jakości życia na terenie gminy. W celu zapewnienia wielokierunkowego rozwoju przedmiotowego obszaru, opracowano plan działań zmierzających do poprawy warunków funkcjonowania poszczególnych sfer: społecznej, gospodarczej i przestrzennej, który przedstawiono w niniejszej Strategii.

Strategia rozwoju gminy stanowi jeden z kluczowych dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego. Jej założenia są podstawą do podejmowania zintegrowanych działań w kierunku rozwoju określonego obszaru zarówno pod względem gospodarczym i społecznym, jak i przestrzennym. *Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2022-2030* powstała zatem, aby zapewnić ciągłość jej rozwoju poprzez realizację szczegółowych celów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców i tworzenia warunków wzrostu gospodarczego. Będzie się to odbywało poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu strategicznym. Ponadto, opracowanie spójnej strategii daje możliwość wykorzystania jej jako podstawy do pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć planowanych przez gminę.

Niniejsza strategia składa się z części diagnostycznej, planistycznej i wdrożeniowej, które to zostały przygotowane na podstawie badań ilościowych i jakościowych oraz analizy dostępnych informacji i danych statystycznych. Opracowanie powstało również w oparciu o zapisy nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych obowiązujących na szczeblu krajowym i regionalnym, dzięki czemu jego założenia wpisują się w politykę rozwojową województwa małopolskiego i Polski.

Prace nad *Strategią Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2022-2030* miały charakter partycypacyjno-ekspercki. W proces tworzenia Strategii zostali zaangażowani mieszkańcy oraz przedstawiciele władz gminy i podmioty zewnętrzne, co pozwoliło na wypracowanie rozwiązań odpowiadających potrzebom różnych grup interesariuszy. Wspólnymi siłami wypracowano misję, zgodnie z którą gmina Spytkowice w 2030 roku będzie miejscem, w którym dobrze się żyje i które stale przyciąga nowych mieszkańców i inwestorów, czemu sprzyjać będzie wysoka jakość usług publicznych i dostępność komunikacyjna.

Podstawa prawna

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice powstała na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Według zapisów ustawy, strategia rozwoju gminy obejmuje wnioski z diagnozy oraz określa przede wszystkim:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej;
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań;
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejszy dokument został opracowany z uwzględnieniem zapisów ustawy i zawiera wszystkie wymagane przez nią komponenty. Poza aspektami gospodarczymi i społecznymi, w Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice ważną rolę odgrywają aspekty funkcjonalno-przestrzenne, które zostały przedstawione w postaci modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Ponadto, dokument zawiera ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Zgodnie z nowelizacją ustawy, w strategii uwzględniono także działania konsultacyjne, w które zaangażowano interesariuszy zewnętrznych, takich jak m.in. sąsiednie gminy i ich związki, a także lokalni partnerzy.

Komplementarność

Niniejszy dokument jest spójny z dokumentami planistycznymi obowiązującymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Integralność z nadrzędnymi dokumentami ma zapewnić komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji ich ustaleń.

Wśród kluczowych dokumentów, z którymi spójna jest niniejsza Strategia, wymienia się:

- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego;
- Strategię Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027;
- Strategię Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpia;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Spytkowice;
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Spytkowice na lata 2016 – 2022.

Dokumenty strategiczne i planistyczne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej w perspektywie do 2030 r., wyznaczającym model rozwoju regionalnego Polski. Dokument przedstawia działania i zadania, jakie należy podjąć na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i lokalnym, aby osiągnąć główny cel, jakim jest społecznie i terytorialnie zrównoważony rozwój kraju. Główny cel polityki regionalnej wsparto trzema celami szczegółowymi: 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych, 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”

W związku ze wzrastającą rolą strategii województwa wynikającą z nowelizacji przepisów, odwołanie się do zapisów Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” jest niezwykle ważne, zwłaszcza z punktu widzenia dostępności środków finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Główny cel strategii „Małopolska 2030” sformułowano jako „Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym”. Na jego podstawie określono natomiast główne kierunki rozwoju w pięciu obszarach: Małopolskie, Gospodarka, Klimat i Środowisko, Zarządzanie strategiczne rozwojem oraz Rozwój zrównoważony terytorialnie.

Wojewódzka strategia wyznacza także obszary wymagające szczególnego wsparcia, tj. obszary strategicznej interwencji (OSI), które opisano w dalszej części opracowania.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Celem sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest określenie spójnej polityki przestrzennej dla województwa, wykorzystującej potencjał społeczny, kulturowy, środowiskowy i gospodarczy obszaru, w sposób zapewniający zrównoważony rozwój.

Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027

Ważną rolę w opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice stanowią także zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027, której nadrzędnym celem jest świadczenie najwyższej jakości usług publicznych, stanowiących gwarancję bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, w celu dążenia do zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, niosącego realne korzyści społeczności lokalnej. W Strategii wyznaczono cztery cele strategiczne: 1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców, 2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, 3. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, 4. Wzmocnienie potencjału i skuteczności administracji publicznej.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpia

Celem LGD Stowarzyszenie Dolina Karpia jest budowanie marki lokalnej obszaru Doliny Karpia opartej na zrównoważonym rozwoju przy wykorzystaniu lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych. Obszar LGD, zwany Doliną Karpia, stanowi obszar siedmiu gmin położonych w Małopolsce w powiecie oświęcimskim (Osiek, Polanka Wielka, Przeciszów i Zator) oraz wadowickim (Brzeźnica, Spytkowice i Tomice).

Wśród celów zawartych w Strategii Rozwoju Lokalnego Doliny Karpia znalazły się:

Cel 1. Rozwój gospodarczy małych miast oraz terenów wiejskich.

Cel 2. Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego.

Cel 3. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Spytkowice

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stanowi obowiązkowe opracowanie, stanowiące podstawę do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W Studium określa się cele, uwarunkowania i kierunki zagospodarowania

przestrzennego gminy, z uwzględnieniem zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Spytkowice na lata 2016 – 2022

W oparciu o ustawę o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1023) Rada Gminy Spytkowice przyjęła uchwałę nr XXXI/243/17 z dnia 27 września 2017 roku wyznaczającą obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji na terenie gminy Spytkowice (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z dnia 10 października 2017 roku, poz. 6301). W dokumencie jako obszar zdegradowany wskazano miejscowości Półwieś i Spytkowice.

Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna

Poza ustawą o samorządzie gminnym oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, niniejsza Strategia uwzględnia także regulacje ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz.U. z 2021 r., poz. 624, 784). W art. 315 i art. 326 wspomnianej ustawy wskazano bowiem dokumenty planistyczne ważne w procesie gospodarowania wodami, które powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice jest spójna z ustaleniami dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej, w szczególności: planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym i mapami zagrożenia powodziowego, a także planem przeciwdziałania skutkom suszy.

Jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej jest Plan Gospodarowania Wodami. Jego zapisy określają cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Gmina Spytkowice znajduje się na obszarze dorzecza Wisły, konkretniej w regionie wodnym Górnej- Zachodniej Wisły. W planie gospodarowania wodami, będącym jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej, ustalone są cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych. W sytuacji gdy jednolita część wód osiągnęła już pożądany stan, celem jest nie pogorszenie tego stanu. W poniższej tabeli przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD), które zlokalizowane są na terenie gminy wraz z dedykowanymi im działaniami.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju jest jednym z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Został opracowany

w celu programowania i koordynowania działań, które zmierzają do realizacji celów środowiskowych, takich jak:

- nie pogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych;
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK) uwzględnia podział na poszczególne kategorie jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych.

Tabela 1 Charakterystyka JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy wraz z przypisanymi działaniami wskazanymi w drugiej aktualizacji Programu Gospodarowania Wodami (IIaPGW)

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Działania
RW200008213499	Skawa od Klęczanki do ujścia	Średnia rzeka na podłożu węglanowym/naturalna	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. - Opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej
RW2000192135599	Wisła od Skawy do Skawinki	Rzeka nizinna/silnie zmieniona część wód	Zły	Zły potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń - Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb. - Działania renaturyzacyjne - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb.
RW200009213514	Dopływ z Grodziska	Potok lub strumień nizinny/naturalna	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
RW2000092135189	Bachówka	Potok lub strumień nizinny/naturalna	Zły	Zły stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
Numer JCWPD		Stan ogólny/ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Działania
PLGW2000147		Słaby/zagrożona	Dobry	Słaby	Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie

				• Ograniczenie zużycia wody w przemyśle • Dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych • Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych • Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych • Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych • Opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych • Weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przez 2004 r.
PLGW2000159	Dobry/niezagrożona	Dobry	Dobry	Nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Projektu drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły

mapa

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Głównym celem planu zarządzania ryzykiem powodziowym, jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

W dokumencie wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego,
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego,
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Gmina jest szczególnie narażona na ryzyko wystąpienia powodzi w rejonie koryta rzeki Wisły, która przepływa przy północnej granicy gminy.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Gmina Spytkowice znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy I – słabo zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy III – silnie zagrożenie, a w przypadku zagrożenia suszą hydrogeologiczną do klasy II – umiarkowanie zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą teren gminy Spytkowice zakwalifikowany został jako umiarkowanie zagrożony.

Najważniejsze cele wymienione w dokumencie to:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Obszary Strategicznej Interwencji

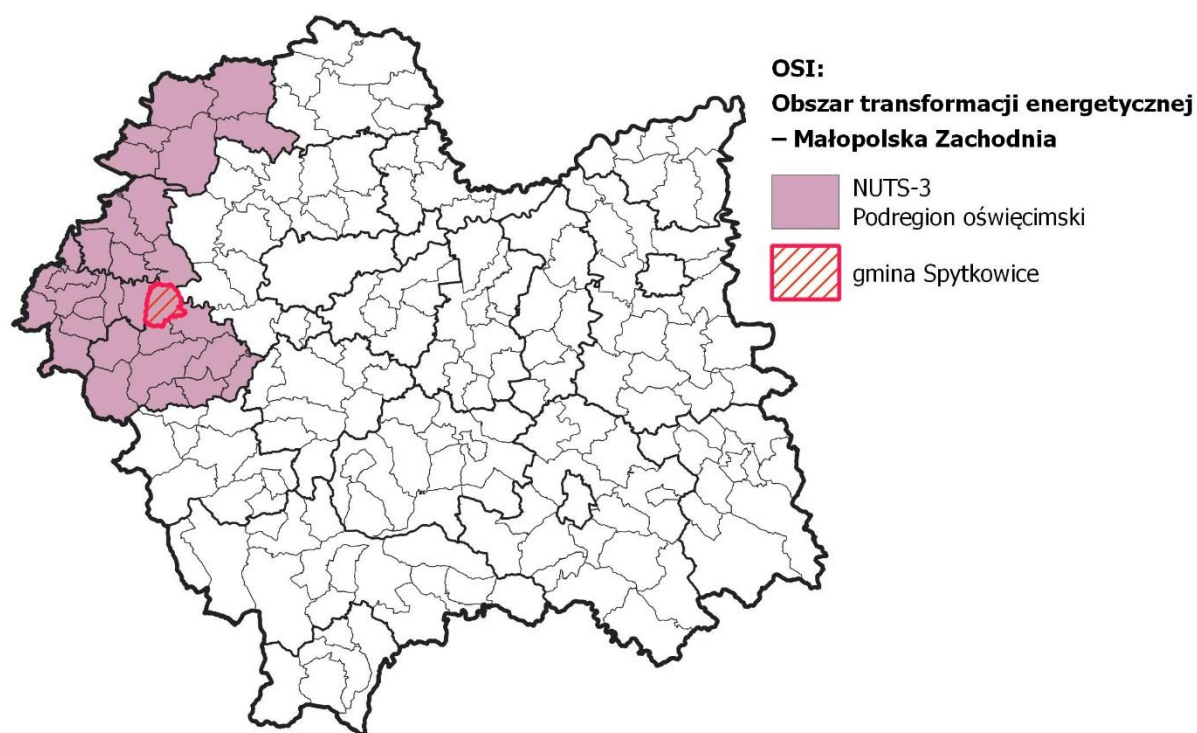
Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1834), wraz z zakresem planowanych działań.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. przyjęto aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 pn. *Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”*. W dokumencie zdefiniowano obszary strategicznej interwencji (OSI), wśród których znalazły się:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF),
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia,
- gminy zmarginalizowane (w tym obszary zagrożone trwałą marginalizacją),
- miejscowości uzdrowiskowe,
- obszary prawnie chronione.

Gmina Spytkowice, jako część powiatu wadowickiego należącego do podregionu oświęcimskiego, objęta została **obszarem transformacji energetycznej**. Gospodarka na obszarze Małopolski Zachodniej oparta jest bowiem głównie na działalności dużych zakładów z branży przemysłu ciężkiego oraz na działalności górniczej. Mimo iż przemysł ciężki nie jest głównym czynnikiem rozwoju gospodarki w gminie Spytkowice, może się ona wpisywać w interwencję w ramach OSI Małopolski Zachodniej ze względu na bogate zasoby węgla kamiennego. Ponad 98% powierzchni gminy stanowi pole rezerwowe dla górnictwa, jednak ze względu na trudne warunki eksploatacyjne do tej pory zasoby te nie były wydobywane.

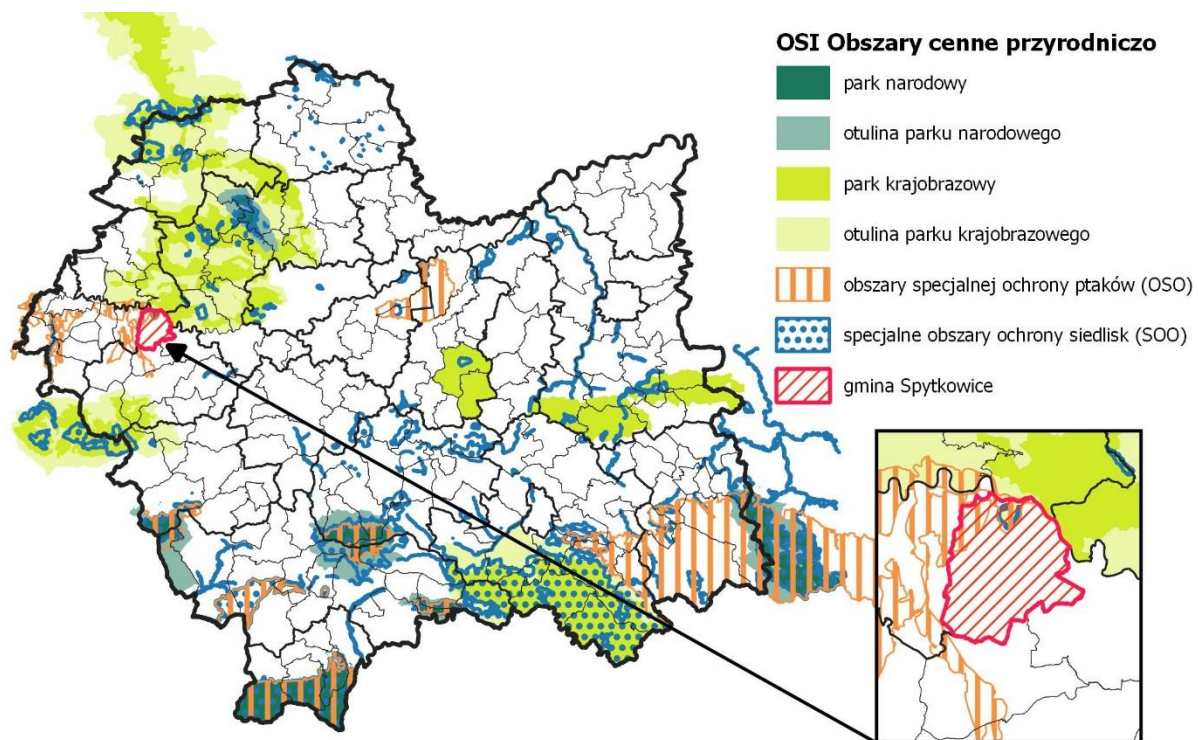
Rysunek 1. OSI Obszar transformacji energetycznej

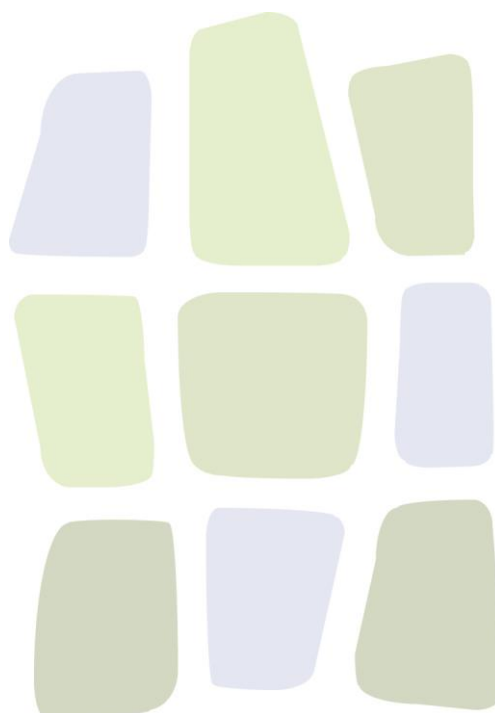
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”

Ponadto, na terenie gminy Spytkowice znajdują się obszary prawnie chronione, takie jak Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Skawy”, Specjalny Obszar Ochrony Wiślicka (obszary NATURA 2000) oraz otulina Rudniańskiego Parku Krajobrazowego. Ze względu na występowanie terenów cennych przyrodniczo i konieczność ich ochrony, gmina Spytkowice wpisuje się zatem również w OSI dotyczący **obszarów prawnie chronionych**.

Rysunek 2. OSI Obszary cenne przyrodniczo

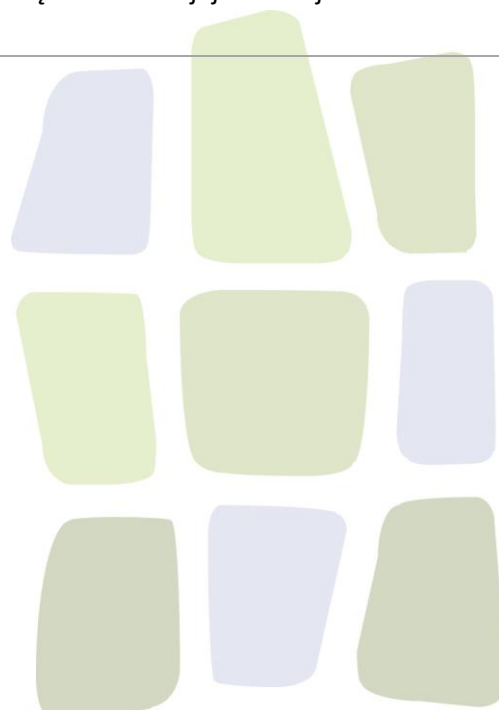
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”

Metodyka

Rodzaj czynności	Opis
Analiza desk research 	Na początkowym etapie powstawania strategii główną rolę odegrała analiza danych wtórnych, tzw. zastanych. W ramach pierwszego etapu analizowano dostępne dokumenty diagnostyczne i planistyczne w wymiarze lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem raportu o stanie gminy. Niezbędne dane i informacje czerpano także z ogólnodostępnych opracowań, ekspertyz, <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Spytkowice na lata 2016 – 2022</i>, a także studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto, analizie poddano dostępne zbiory danych statystycznych, które gromadzą: Bank Danych Lokalnych GUS, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy oraz Komenda Powiatowa Policji w Wadowicach. Informacje zebrane z różnych źródeł zostały zweryfikowane pod względem ich wiarygodności i przydatności, a następnie poddane rzetelnej analizie i posłużyły wypracowaniu wniosków na temat badanej gminy.
Badania ilościowe 	Biorąc pod uwagę fakt, iż głos mieszkańców jest niezwykle istotny w procesie tworzenia strategii rozwoju, w ramach prac nad niniejszym dokumentem przeprowadzono badania ilościowe z ich udziałem. Badanie zostało przeprowadzone w terminie od 8 do 28 kwietnia 2022 r. i miało formę ankiety internetowej, którą udostępniono na stronie Urzędu Gminy Spytkowice (www.spytkowice.net.pl). W badaniu wzięło udział 183 mieszkańców gminy Spytkowice, których opinie pozwoliły na ocenę obecnej sytuacji na analizowanym obszarze. Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie mocnych i słabych stron gminy oraz ocenę poziomu jej podstawowej oferty. Na podstawie wniosków z analizy zebranych odpowiedzi możliwe było określenie newralgicznych problemów gminy oraz nakreślenie kierunków jej rozwoju.
Badania jakościowe 	Badania jakościowe zostały przeprowadzone w celu zebrania pogłębionych informacji na temat uwarunkowań gminy Spytkowice i przyjęły formę warsztatów strategicznych moderowanych przez ekspertów. W ramach tego etapu przeprowadzono warsztaty strategiczne, które odbyły się 21 lipca 2022 r. Podczas nich rozpoznano potrzeby, oczekiwania i potencjały odnoszące się do rozwoju lokalnego, a także dokonano ich hierarchizacji. Ponadto, w ramach badań jakościowych zrealizowano wizję lokalną oraz spacer studyjny z udziałem moderatorów.
Analiza SWOT 	Analiza SWOT ma na celu integrację informacji zebranych na wcześniejszych etapach analizy strategicznej. W jej ramach dokonano kategoryzacji uwarunkowań gminy uzyskanych na drodze przeprowadzonych analiz i badań. Zebrane informacje posłużyły do zdefiniowania mocnych i słabych strony gminy oraz określenia szans i zagrożeń mających wpływ na jej rozwój. Analiza SWOT jest instrumentem wizualizacji strategii i jest traktowana jako punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju.

Opracowanie misji i wizji gminy	Wizja definiowana jest jako opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej, stanowiący wyraz aspiracji społecznych. Misja przedstawia natomiast syntetyczny opis sposobu postępowania we celu realizacji wizji i stanowi uzasadnienie przyjęcia określonych celów strategicznych.
Sformułowanie celów	Cele strategiczne zostały sformułowane na podstawie wniosków z diagnozy oraz bilansu strategicznego. Stanowią one przede wszystkim odpowiedź na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym, a ich zdefiniowanie pozwala na określenie kierunków działań. Odnoszą się ponadto bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Spytkowice.
Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz rekomendacji w tym zakresie	Model funkcjonalno-przestrzenny stanowi zilustrowanie założeń opracowywanego dokumentu. Za jego pomocą prezentowane są główne elementy strategii, a jego forma graficzna przyczynia się do łatwiejszego odbioru określonych kierunków rozwoju i wypracowanej wizji.
Opracowanie części wdrożeniowej	Część wdrożeniowa zawiera m.in. szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takie jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Ponadto, w tej części określa się np. podmioty zaangażowane w realizację strategii, zasady współpracy lub wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. Strategia określa także ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 4) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

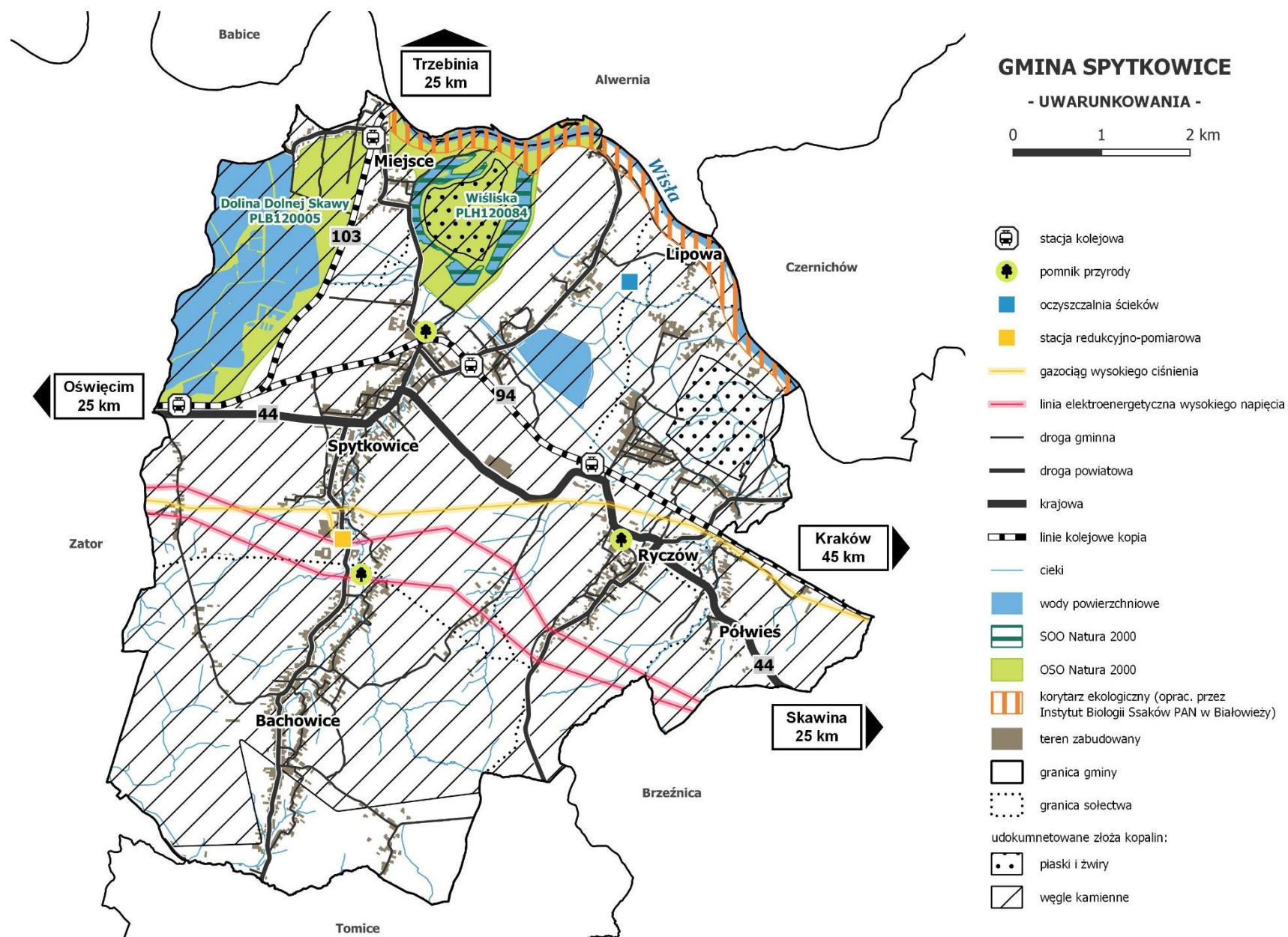
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

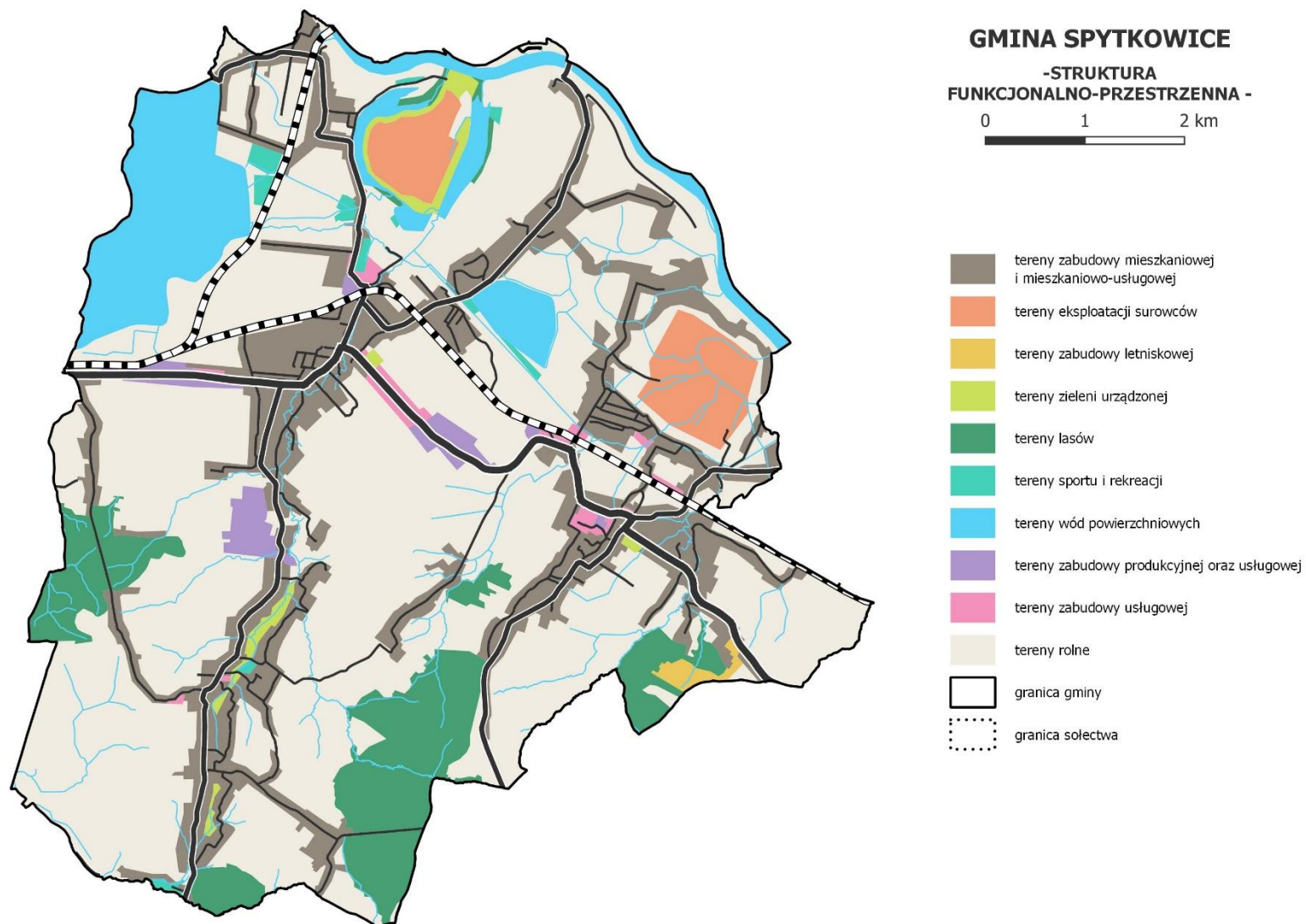
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Spytkowice został przedstawiony za pomocą trzech map: map uwarunkowań, mapy struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz mapy planowanych działań i kierunków interwencji.

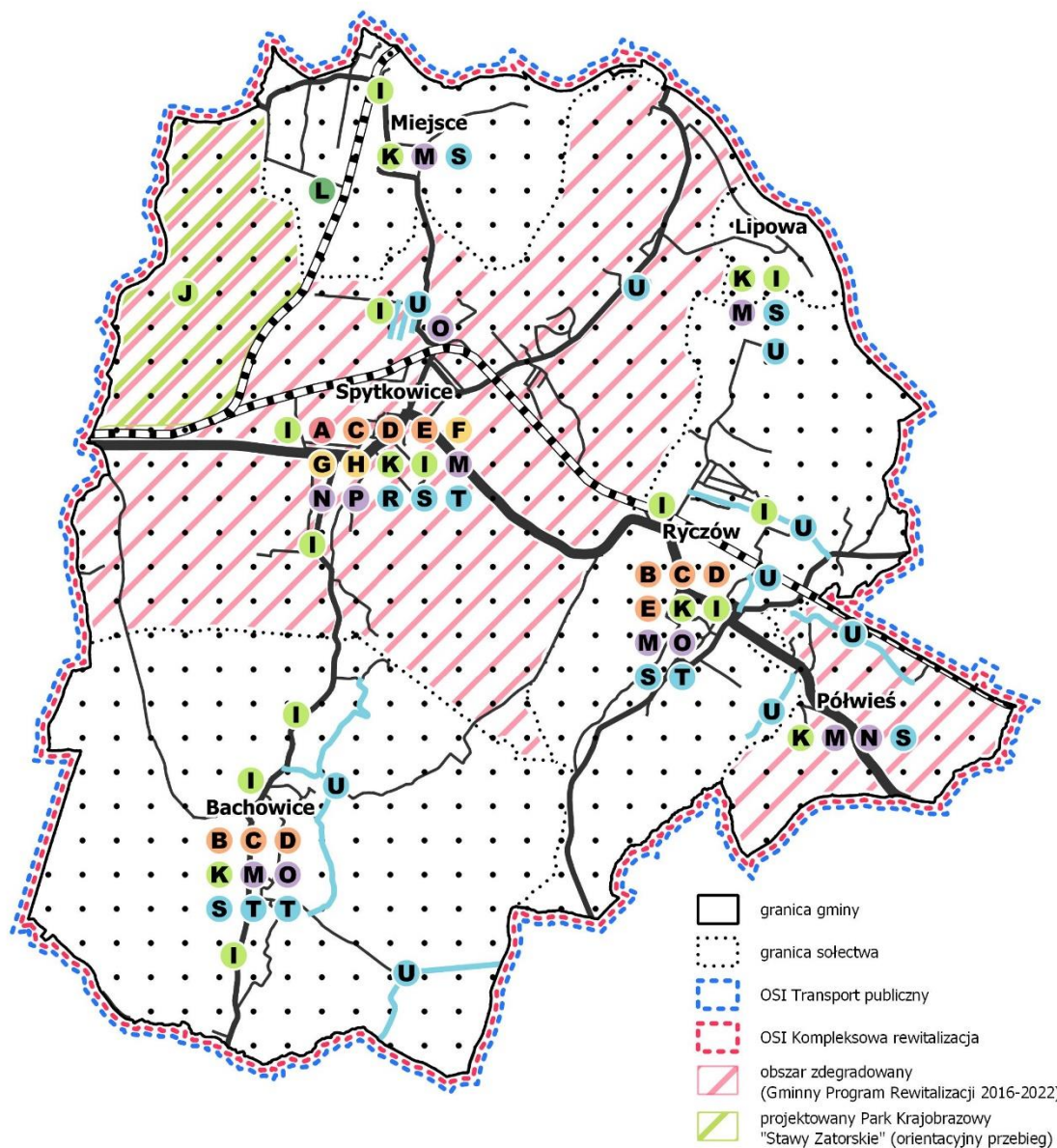
Mapa uwarunkowań jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, obszary wymagające ochrony.

Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia podstawowe strefy funkcjonalno-przestrzenne o odmiennych funkcjach na podstawie Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy obejmujące m. in. funkcje: mieszkaniową, usługową, produkcyjną, rolniczą i przyrodniczą.

Mapa planowanych działań i kierunków interwencji wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego gminy, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

GMINA SPYTKOWICE

- PLANOWANE DZIAŁANIA I KIERUNKI INTERWENCJI -

0 1 2 km

KD 1. Integracja społeczna:

- A** Stworzenie centrum administracyjno-społecznego

KD 2. Rodzina:

- B** Budowa żłobków
C Budowa przedszkoli
D Budowa domu pomocy społecznej
E Utworzenie centrum opiekuńczo-leczniczego dla seniorów (Dom Seniora)

KD 3. Dziedzictwo i kultura:

- F** Budowa nowego budynku biblioteki publicznej
G Budowa archiwum gminnego
H Rewitalizacja parku zabytkowego za Zamkiem w Spytkowicach

LD 4. Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej:

- I** Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zwiększanie dostępności terenów inwestycyjnych
J Wykorzystanie potencjału stawów hodowlanych do rozwoju branży spożywczej i przetwórczej na terenie gminy
K Rozwój bazy turystycznej

KD 5. Promocja gospodarcza:

- L** Rozszerzenie oferty turystycznej gminy poprzez zagospodarowanie terenów wokół stawów spytkowickich

KD 6. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy:

- M** Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
N Rewitalizacja przestrzeni publicznych
O Uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych
P Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

KD 7. Modernizacja, budowa i rozbudowa infrastruktury publicznej:

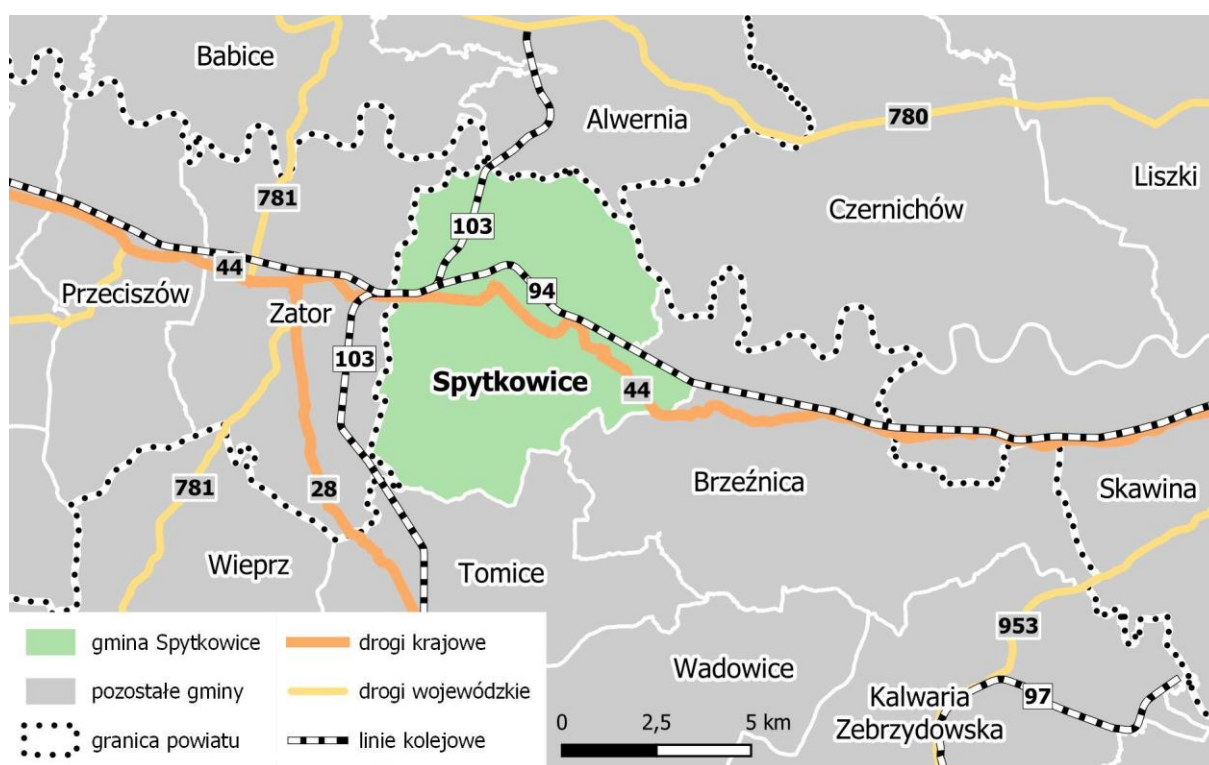
- R** Budowa nowego budynku Urzędu Gminy
S Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
T Budowa basenów przyszkolnych i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy szkołach
U Rozbudowa i poprawa stanu technicznego dróg i chodników

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), przygotowanej na potrzeby tej strategii.

Charakterystyka gminy

Gmina Spytkowice położona jest w zachodniej części województwa małopolskiego i jest najdalej na północ wysuniętą częścią powiatu wadowickiego. Leży w odległości ok. 40 km od Krakowa, 50 km od Katowic i 20 km od Wadowic oraz graniczy z gminami: Alwernia i Czernichów od północy, z gminą Brzeźnica od wschodu, gminą Tomice od południa oraz gminą Zator od zachodu.

Gmina Spytkowice jest gminą wiejską. Zajmuje obszar o powierzchni 5138 ha i według danych Urzędu Gminy Spytkowice 2021 r. zamieszkiwało ją 10 146 mieszkańców, co stanowi ok. 6,5% populacji powiatu wadowickiego. W jej skład wchodzi sześć sołectw: Spytkowice, Ryczów, Bachowice, Miejsce, Półwieś i Lipowa.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa DK44 relacji Gliwice – Kraków, wzdłuż której kształtuje się zabudowa. Ponadto, gmina skomunikowana jest z innymi miejscowościami powiatu wadowickiego poprzez drogi powiatowe nr 1669K (Jordanów – Spytkowice) i nr 1665K (Skawa – Raba Wyżna) oraz linie kolejowe nr 103 (Trzebinia – Wadowice) i 94 (Kraków Płaszów – Oświęcim).

Wnioski z diagnozy strategicznej

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła na wypracowanie wniosków, które posłużą do zdefiniowania aktualnego stanu gminy Spytkowice oraz wyznaczenia głównych kierunków jej rozwoju w oparciu o jej zidentyfikowane mocne i słabe strony. Wnioski te przedstawiono poniżej.

Analiza danych statystycznych

DEMOGRAFIA

- Liczba ludności w latach 2010-2020 stopniowo wzrastała i na koniec analizowanego okresu wyniosła 10 312 osób. Liczba ta wzrosła zatem względem roku 2010 o ok. 2%.
- Według prognoz, liczba mieszkańców gminy Spytkowice wciąż będzie rosła. Przewiduje się, że w 2030 r. liczba ta wzrośnie o ok. 3% względem roku 2020 i wyniesie 10 631 osób.
- W rozkładzie płci w gminie Spytkowice zauważalna jest niewielka dysproporcja – 48,9% ludności stanowią mężczyźni, natomiast 51,1% - kobiety.
- W gminie Spytkowice, jak i w całej Polsce występuje zjawisko starzenia się ludności. Odsetek osób w wieku powyżej 65. roku życia według danych za 2020 r. jest jednak nieco niższy, niż w całym powiecie wadowickim (16,1%), a także województwie małopolskim (17,4%) i wynosi 13,9%.
- Najwyższy odsetek ludności na terenie gminy Spytkowice stanowią osoby w wieku produkcyjnym (62,7%), a osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 20,3% lokalnej społeczności. Najmniejszy udział odnotowuje się dla osób w wieku poprodukcyjnym (17%). Gminę charakteryzuje zatem wyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym niż w powiecie i województwie, co świadczy o bardziej korzystnej sytuacji demograficznej.
- Gminę Spytkowice charakteryzuje dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego, który w 2019 roku wyniósł 2,2 na 1000 ludności, co było wartością wyższą, niż średnia wartość w powiecie wadowickim (0,9 na 1000 ludności) i województwie małopolskim (1,2 na 1000 ludności). Sytuacja pogorszyła się w 2020 roku, co było spowodowane wybuchem pandemii COVID-19, w wyniku której nastąpił wzrost umieralności. Przyrost naturalny w gminie Spytkowice w 2020 r. był znacznie niższy, niż ten sam wskaźnik dla powiatu wadowickiego czy województwa małopolskiego i wyniósł -2,80 na 1000 ludności. Liczba urodzeń znacznie przewyższająca liczbę zgonów w latach 2016-2019 może wynikać z wysokiej jakości usług medycznych na terenie gminy, bądź z efektywnej polityki prorodzinnej.
- W 2020 r. w gminie Spytkowice odnotowano niską wartość salda migracji (-1,20 na 1000 ludności), co świadczy o odpływie ludności poza jej granice. Warto zaznaczyć, iż wynik ten jest

dużo niższy od wyniku województwa małopolskiego, który w tym samym roku wyniósł 1,20 na 1000 ludności. Wśród głównych przyczyn migracji wymienia się kwestie ekonomiczne (poszukiwanie zatrudnienia) oraz kwestie edukacji (wyjazdy na studia). Konieczna jest zatem poprawa sytuacji społeczno-ekonomicznej na terenie gminy.

Mimo niskiej wartości salda migracji, w analizowanym okresie w gminie Spytkowice odnotowano wzrost liczby mieszkańców, co mogło być wynikiem korzystnego trendu przyrostu naturalnego. Ponadto, optymistyczne prognozy w sferze demograficznej dają szansę na dalszy rozwój kapitału społecznego, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem, jednocześnie implikującym konieczność dostosowania infrastruktury oraz usług do zwiększonego popytu na nie wynikającego z napływu nowych mieszkańców. Ponadto, niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej (starzenie się społeczeństwa, dysproporcja w liczebności ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym) są istotne z punktu widzenia realizacji polityki senioralnej i prorodzinnej w gminie. Konieczne jest również podjęcie działań mających na celu zahamowanie negatywnych trendów migracyjnych i zatrzymanie odpływu ludności z gminy.

EDUKACJA I KULTURA

- Opiekę nad dziećmi w żłobkach w gminie Spytkowice rozpoczęto w 2020 r. i według danych GUS za ten rok rodzice 1,6% dzieci do lat 3 skorzystali z usług żłobka publicznego. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach jest zatem bardzo niski w porównaniu do średniego wyniku w powiecie wadowickim (5,6%) oraz województwie małopolskim (12,2%).
- Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym także jest stosunkowo niewielki w porównaniu z powiatem wadowickim i województwem małopolskim i w 2020 r. wyniósł 78,1%. Do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na terenie gminy Spytkowice w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało łącznie 381 dzieci.
- Gmina Spytkowice charakteryzuje się niskimi wynikami egzaminu ósmoklasisty w odniesieniu do wyników całego powiatu i województwa. W 2021 r. wyniki w Gminie prezentowały się następująco: język polski 60,9%, matematyka 48,42%, język angielski 59,63%. Najbardziej zauważalna różnica między wynikami odnotowanymi w gminie a w województwie małopolskim dotyczy wyników z egzaminu z języka angielskiego (w gminie Spytkowice niższe o 9,3 pp.).
- Współczynnik skolaryzacji brutto w gminie Spytkowice w 2020 r. kształtował się na poziomie 95,92% i był stosunkowo niski w porównaniu do średnich wartości dla powiatu wadowickiego (97,6%) i województwa małopolskiego (96,64%), co świadczy o dość niskim obciążeniu

lokalnych szkół. W roku szkolnym 2020/2021 do szkół podstawowych w gminie Spytkowice uczęszczało 870 uczniów.

- Wydatki budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w analizowanym okresie rokrocznie kształtowały się na podobnym poziomie. Wyjątek stanowi rok 2019, kiedy to wydatki te osiągnęły wartość niemal 3 mln zł (wzrost o 4 pp. względem roku 2018).
- Znaczącą zmianę odnotowano w 2020 r. pod względem wydatków na ośrodki kultury - wzrosły one względem poprzedniego roku niemal dwukrotnie i stanowiły kwotę 1167 tys. zł. Na uwagę zasługuje także wysoka kwota wydatków na ochronę zabytków w roku 2019 (ok. 184 tys. zł).
- Wydatki na oświatę i wychowanie w 2020 r. stanowiły 28,6% całkowitych wydatków gminy. W analizowanym okresie największą ich część stanowiły wydatki na szkoły podstawowe, które w 2020 r. wyniosły niemal 10 mln zł. Zwiększone nakłady finansowe na oświatę mogły wynikać z reformy szkolnictwa z 2019 r., zgodnie z którą należało dostosować szkoły do zmieniających się warunków.
- Zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych na terenie gminy Spytkowice jest celem Gminnej Biblioteki Publicznej, której działalność obejmuje także upowszechnianie wiedzy i wspomaganie rozwoju edukacji i kultury.
- W 2020 r. liczba czytelników na 1000 ludności w gminie Spytkowice wyniosła 182, co jest wynikiem wyższym od wyniku dla powiatu wadowickiego (123), a także województwa małopolskiego (160). Dotyczy to także liczby wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika – w Gminie odnotowano 22 woluminy na czytelnika, natomiast dla porównania w województwie małopolskim liczba ta wyniosła 12,8 wolumina na czytelnika. W analizowanym okresie oba wskaźniki dla gminy Spytkowice rokrocznie rosły. Wyjątek stanowi rok 2020, kiedy to liczba czytelników bibliotek spadła, co było prawdopodobnie wynikiem zamknięcia placówek bibliotecznych związanego z pandemią COVID-19.
- Działalność z zakresu upowszechniania kultury na terenie gminy Spytkowice prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Spytkowicach. Ośrodek zajmuje się organizacją różnego rodzaju wydarzeń, uroczystości, spotkań i innych inicjatyw kulturalnych, które mają na celu aktywizację środowiska i zachęcenie mieszkańców do uczestnictwa w życiu kulturalnym. Ponadto, celem jego działalności jest m.in. edukacja artystyczna i organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz dorosłych. W ramach GOK w Spytkowicach funkcjonuje m.in. Klub Krasnala z ofertą skierowaną do dzieci w wieku 3-6 lat, grupa Aktywny Senior oraz trzy zespoły wokalne. W 2021 roku Gminny Ośrodek Kultury w Spytkowicach zorganizował 77 imprez i wydarzeń kulturalnych, w których udział brało 6 350 osób.

- Gminny Ośrodek Kultury w Spytkowicach w ramach swojej działalności organizuje również czas wolny dzieciom poprzez organizację zajęć w świetlicach wiejskich, które znajdują się na terenie sołectw: Spytkowice, Ryczów, Bachowice, Miejsce, Półwieś.

Dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek oświatowych w gminie Spytkowice jest stosunkowo niewielka, zwłaszcza pod względem objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym i opieką w żłobkach. Niedostatecznie rozwinięta oferta opiekuńcza skierowana do najmłodszych dzieci może implikować problemy z sferze społecznej i gospodarczej, wynikające z braku możliwości rozwoju zawodowego rodziców.

Gmina Spytkowice posiada szeroką ofertę spędzania czasu wolnego, skierowaną do osób w każdym wieku. Organizowane są zajęcia dla dzieci, imprezy i wydarzenia kulturalno-rekreacyjne oraz sportowe. Ponadto, Uniwersytet III Wieku stanowi okazję do rozwoju zainteresowań i spędzania czasu wolnego seniorów. Mimo różnorodności dostępnych atrakcji, zainteresowanie ofertą kulturalną gminy jest dość niskie, co świadczy o jej niedostatecznej promocji, bądź braku dostosowania do potrzeb i oczekiwań mieszkańców i może wpływać na niski poziom integracji lokalnej społeczności.

Infrastruktura szkolna jest w dobrym stanie – placówki oświatowe są na bieżąco modernizowane i dostosowywane do obowiązujących przepisów. Ponadto, szkoły aktywnie pozyskują środki na doposażenie pracowni czy wycieczki edukacyjne i krajoznawcze. Świadczy to o wysokiej konkurencyjności lokalnej oferty kształcenia. Problemem z tej sferze jest jednak słabo rozwinięty transport wewnątrzgminny, przez co uczniowie mają utrudniony dojazd do szkół.

POMOC SPOŁECZNA

- W celu realizacji działalności socjalnej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach współpracuje m.in. ze szkołami, ośrodkami zdrowia, policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Poradnią Odwykową w Andrychowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, a także organizacjami pozarządowymi.
- W analizowanym okresie liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Spytkowice maleje i w 2020 r. wyniosła 291 osób. Liczba ta nieznacznie przewyższa wynik dla powiatu wadowickiego (297 na 10 tys. ludności), jest jednak niższa od wyniku województwa małopolskiego (371 na 10 tys. ludności).

- Maleje także liczba rodzin objętych pomocą społeczną, wśród których największy odsetek stanowią rodziny emerytów i rencistów (niemal 50% rodzin objętych pomocą społeczną). Najczęstszym powodem przyznania pomocy w 2020 r. była długotrwała lub ciężka choroba.
- Kwota udzielonych świadczeń na pomoc społeczną w ramach zadań własnych gminy rokrocznie rośnie i w 2021 roku wyniosła 504 tys. zł.
- Rośnie także liczba osób, którym udzielono zasiłki stałe i okresowe, a także celowe, z czym wiąże się wzrost kwoty udzielonych świadczeń. W 2020 r. kwota świadczeń na zasiłki stałe wyniosła 144 tys. zł, natomiast na zasiłki okresowe i celowe – odpowiednio 50 i 46 tys. zł.

Malejąca liczba beneficjentów pomocy społecznej jest pozytywnym zjawiskiem, świadczącym o mniejszym zapotrzebowaniu na dodatkowe świadczenia pieniężne i niepieniężne. Może to wynikać z realizacji wypłat w ramach programu „500+”, które stanowiły wspomogę dla rodzin z dziećmi, a także z poprawiającej się sytuacji na rynku pracy. Malejący odsetek osób korzystających z pomocy społecznej koresponduje bowiem z malejącą stopą bezrobocia, co jest tendencją obserwowaną w kraju.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- W gminie Spytkowice liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w analizowanym okresie stopniowo rośnie i w 2020 r. wyniosła 825 podmiotów. Największy odsetek podmiotów wpisanych do rejestru obejmują: sekcja F (budownictwo - 30,2%) i sekcja G (handel hurtowy i detaliczny - 23,4%).
- Zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej w gminie Spytkowice stanowią podmioty sektora prywatnego (97,4%). Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosi 715 osób na 10 tys. ludności. Poziom przedsiębiorczości pod tym względem jest zatem niższy, niż w powiecie wadowickim i województwie małopolskim.
- W strukturze wiekowej przedsiębiorców w 2020 roku dominowały osoby pomiędzy 40. a 49. rokiem życia (30,9%). Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 30-39 lat (28,3%).
- W latach 2016-2020 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę podmiotów wykreślonych z rejestru REGON. Spada natomiast liczba wniosków złożonych w systemie CEIDG.
- W analizowanym okresie liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych nie zmieniała się i wynosiła 19 na 10 tys. ludności. Wyjątek stanowi rok 2018 (18 podmiotów na 10 tys. ludności). Według danych Urzędu Gminy Spytkowice w 2021 roku na terenie gminy działało 30

lokalnych organizacji społecznych realizujących działania na rzecz mieszkańców, a także 8 organizacji z siedzibami poza terenem gminy.

- Na terenie gminy funkcjonuje LGD Stowarzyszenie Dolina Karpia, którego celem jest budowanie marki lokalnej obszaru Doliny Karpia opartej na zrównoważonym rozwoju przy wykorzystaniu lokalnych zasobów kulturowych i przyrodniczych. W gminie Spytkowice funkcjonują produkty (usługi) lokalne takie jak warsztaty pszczelarskie (miejscowość Miejsce), Ranczo w Dolinie Karpia (Spytkowice) i Menu regionalne Restauracja Resto (Ryczów, Półwieś). Ponadto, Koła Gospodyń Wiejskich w gminie kultywują tradycję produktów lokalnych przyrządzanych według starych receptur: smalec domowy ze skwarkami, wodzianka, kwosek ze śliw wędzonych, kwosek na serwotce i zacierka (prażuchy).
- Na terenie gminy występują zbiorniki wód geotermalnych, które potencjalnie mogą stanowić alternatywne źródło energii dla gminy.

Gminę Spytkowice charakteryzuje stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, co wyrażane jest np. przez niską liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w porównaniu do wyniku w powiecie wadowickim czy województwie małopolskim. W gospodarce gminy ważną rolę odgrywa rolnictwo, co wynika z jej wiejskiego charakteru.

Mimo iż gmina Spytkowice należy do Doliny Karpia, nie jest jednoznacznie kojarzona z jej marką. Promocja produktów lokalnych jest bowiem niedostateczna, co stanowi niewykorzystany potencjał, zarówno turystyczny, jak i gospodarczy.

RYNEK PRACY

- Rynek pracy w gminie Spytkowice zdominowany jest przez mężczyzn, którzy stanowią 57,2% pracujących osób. Kobiety stanowią natomiast większość osób bezrobotnych (60,9%), co świadczy o ich stosunkowo złej sytuacji na lokalnym rynku pracy.
- Liczba osób pracujących w gminie Spytkowice w 2020 roku wyniosła 99 osób na 1000 ludności, co w porównaniu z powiatem wadowickim (185 osób na 1000 ludności) oraz województwem małopolskim (249 osób na 1000 pracujących) jest bardzo słabym wynikiem. Wynika to z rolniczego charakteru gminy oraz sposobu definiowania osób pracujących – nie są do nich zaliczane m.in. osoby pracujące w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, co jest powszechne na obszarach wiejskich.
- Liczba osób bezrobotnych w gminie Spytkowice w analizowanym okresie waha się w granicach 156-235 osób. Najlepsza sytuacja pod tym względem miała miejsce w roku 2019, a najgorsza – w roku 2020, co prawdopodobnie było spowodowane trudną sytuacją

społeczno-ekonomiczną wynikającą z wybuchu pandemii COVID-19. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w 2020 r. wyniósł 3,6%, co jest wynikiem lepszym, niż w powiecie wadowickim (4,3%) czy w województwie małopolskim (4,0%). Największy odsetek osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lat i/lub z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Niska liczba osób pracujących wynika z wiejskiego charakteru gminy Spytkowice i sposobu ich definiowania. Znaczna część mieszkańców gminy pracuje w indywidualnych gospodarstwach rolnych, przez co nie zalicza się do grupy pracujących wg GUS. Stosunkowo niski udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym świadczy natomiast o nienajgorszej sytuacji na lokalnym rynku pracy. Ze względu na stosunkowo duże znaczenie branż charakteryzujących się sezonowością, takich jak budownictwo i rolnictwo czy przetwórstwo, również bezrobocie w gminie może być uzależnione od wahań sezonowych. Z analizy danych PUP w Wadowicach wynika, iż problem bezrobocia dotyczy głównie młodych ludzi, z krótkim stażem pracy, co implikuje konieczność podjęcia działań mających na celu aktywizację zawodową młodych osób i zapewnienie im odpowiednich warunków rozwoju.

Wielu mieszkańców gminy Spytkowice pracuje poza jej granicami, zwłaszcza w Wadowicach i Oświęcimiu, co może świadczyć o bardziej satysfakcjonującej ofercie zatrudnienia.

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

- Gmina Spytkowice charakteryzuje się wysokim poziomem gospodarki odpadami. W 2020 r. na jednego mieszkańca przypadało bowiem ok. 45 kg zmieszanych odpadów komunalnych, a 71,2% ogółu zebranych odpadów stanowiły odpady zebrane selektywnie.
- W gminie Spytkowice odnotowuje się jednak stosunkowo wysokie zużycie wody. W 2020 r. 1 korzystający z wodociągów zużył bowiem średnio 33,5 m³ wody, co jest wynikiem wyższym od wyniku odnotowanego w powiecie wadowickim (ok. 29 m³ na 1 korzystającego).
- Wydatki budżetu gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska rokrocznie rosną, co jest szczególnie zauważalne w przypadku wydatków na gospodarkę odpadami komunalnymi, które w 2020 r. osiągnęły wartość ponad 1,4 mln zł. Najmniejszy udział wydatków w tym zakresie stanowią wydatki na utrzymanie zieleni oraz oczyszczanie miast i wsi.
- W analizowanym okresie zauważalne są nieznaczne różnice w odsetku ludności korzystającej z infrastruktury sieciowej. Prawie wszyscy mieszkańcy gminy Spytkowice

(99,0% ludności) korzystają z sieci wodociągowej. W przypadku sieci kanalizacyjnej jej dostępność jest natomiast dużo niższa – z kanalizacji korzysta tylko 34,7% mieszkańców. W porównaniu z powiatem wadowickim oraz województwem małopolskim, gminę Spytkowice charakteryzuje wysoki odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej (74,4%).

- Odbiór i oczyszczanie ścieków w gminie realizowane są przez dwie oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne: w Bachowicach i Spytkowicach.
- Na terenie gminy Spytkowice znajdują się obszary prawnie chronione takie jak Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Skawy” i Specjalny Obszar Ochrony „Wiśliska”. Obszar Doliny Dolnej Skawy obejmuje największe kompleksy stawów w dolinie górnej Wisły, gdzie prowadzona jest intensywna hodowla ryb, Obszar „Wiśliska” jest natomiast niezwykle cenny dla ochrony ptaków oraz płazów. W granicach gminy Spytkowice znajduje się także część otuliny Rudniańskiego Parku Krajobrazowego, która obejmuje obręby ewidencyjne Miejsce – Wiśnicz i Spytkowice – Wiśnicz o łącznej powierzchni ok. 150 ha. Na terenie gminy Spytkowice występuje również 58 pomników przyrody w postaci pojedynczych lub skupionych grup drzew. Koncentrują się one przede wszystkim w parku pałacowym w Ryczowie.
- Odnotowana w 2020 r. lesistość gminy to 9,4% - jest to wynik dużo niższy od wyniku powiatu i województwa (ok. 24%).
- Gmina Spytkowice, realizując zapisy programu usuwania wyrobów zawierających azbest, w 2021 r. odebrała ok. 45 ton szkodliwych odpadów. Tym samym, według danych Bazy Azbestowej, na terenie gminy do utylizacji pozostało ok. 1 000 ton wyrobów zawierających azbest.
- Na terenie gminy zorganizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Spytkowicach.
- W 2020 r. gmina Spytkowice dysponowała 2 658 mieszkaniami, co daje wynik ok. 258 mieszkań na 1000 ludności. Dla porównania, w powiecie wadowickim odnotowano w tym samym roku 308 mieszkań na 1000 ludności, a więc sytuacja w przedmiotowej gminie nie prezentuje się najlepiej. Ponadto, przedmiotową gminę charakteryzuje mała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (28,3m²).

Gminę Spytkowice charakteryzuje wysoka różnorodność środowiska przyrodniczego, co stanowi jeden z jej potencjałów rozwojowych. Zagospodarowanie terenów zielonych i udostępnienie

terenów rekreacyjnych może wpłynąć na zwiększenie atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej gminy.

Kluczowym problemem w sferze przestrzennej, który ma wpływ również na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, jest słaba oferta transportu publicznego i wykluczenie komunikacyjne mieszkańców. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób starszych i mniej zamożnych, które nie posiadają własnego samochodu oraz dzieci i młodzieży dojeżdżającej do szkół. Brak sprawnego transportu wewnątrzgminnego i niskiej dostępności komunikacyjnej stanowi istotną barierę rozwojową ze względu na ograniczenia dotyczące mieszkańców gminy oraz potencjalnych inwestorów i turystów.

FINANSE SAMORZĄDOWE

- W analizowanym okresie wydatki gminy Spytkowice przekraczały jej dochody, jednak w 2020 r. sytuacja była odwrotna. W tym roku dochody wyniosły ponad 60 mln zł i przekroczyły wydatki o ok. 9 mln. Największą część dochodów stanowiły dochody własne gminy (43,5%), mniejszą – dotacje (32,4%), natomiast najmniejszy odsetek stanowiły subwencje (24,2%). Największy odsetek wydatków gminy stanowiły wydatki na rodzinę i pomoc społeczną (38,0%) oraz oświatę i wychowanie (28,6%).
- Największy udział w dochodach własnych gminy w 2020 roku stanowiły dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (36% dochodów własnych).
- Dochody gminy na 1 mieszkańca w 2020 r. były wyższe od dochodów odnotowywanych w powiecie wadowickim i wyniosły ok. 5 796 zł, co jest jednak wynikiem niższym od średniego wyniku w województwie małopolskim.
- Wskaźnik samofinansowania gminy w 2020 r. wyniósł 242,8%, natomiast obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia to 3,8%, co świadczy o jej dobrej sytuacji finansowej.

Z analizy wskaźników oceny finansowej gminy wynika, iż aktualna sytuacja gminy Spytkowice jest stosunkowo dobra.

Analiza wyników badania ankietowego

- Zdecydowana większość ankietowanych (85,2%) pozytywnie ocenia swoje miejsce zamieszkania. Pozytywna ocena gminy Spytkowice jako dobrego miejsca do życia świadczy o jej wysokiej atrakcyjności osiedleńczej.
- Około 78% respondentów chce pozostać na terenie gminy Spytkowice w perspektywie najbliższych 5 lat, co potwierdza jej wizerunek dobrego miejsca do życia.
- Wśród elementów oferty gminy Spytkowice, mieszkańcy najlepiej oceniają dostępność szkół (89,6% pozytywnych ocen), kwestię odbioru odpadów komunalnych (84,2%), dostępność miejsc usługowych i handlu (82,5%) oraz poczucie bezpieczeństwa (82,5%).
- Najgorzej oceniano dostępność transportu publicznego oraz usług medycznych. Wśród słabo ocenianych elementów znalazła się także jakość skomunikowania gminy z większymi miastami oraz liczba ścieżek rowerowych, co świadczy o niskiej dostępności komunikacyjnej analizowanego obszaru.
- Wśród mocnych stron gminy Spytkowice, jej mieszkańcy wskazywali przede wszystkim jej położenie oraz walory krajobrazowe i turystyczne. Ponadto, respondenci zwracali uwagę na pozytywny aspekt funkcjonowania władz samorządowych oraz ich działań.
- Najczęściej wskazywaną wadą gminy jest słaba oferta transportu publicznego (18,2% wskazań), a także stan dróg gminnych i chodników (11,5%). Na podstawie odpowiedzi mieszkańców gminy Spytkowice biorących udział w badaniu można wysnuć wniosek o niezadowalającej ofercie spędzania wolnego czasu (skierowanej zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych), a także niskim poziomie usług publicznych (m.in. słaba oferta placówek medycznych, niski poziom szkolnictwa).
- Według mieszkańców, aby poprawić jakość życia w gminie, należy przede wszystkim podjąć się realizacji przedsięwzięć związanych ze stworzeniem miejsc i atrakcji dla dzieci i młodzieży, stworzeniem miejsc odpoczynku i spędzania czasu wolnego, a także poprawą jakości połączeń komunikacji publicznej.
- Według około 48% respondentów bardzo istotne jest kreowanie wizerunku gminy otwartej na nowych mieszkańców i podejmowanie działań podnoszących atrakcyjność osiedleńczą. Istotne z punktu widzenia mieszkańców jest także zapewnienie bezpieczeństwa w gminie (37,2%).
- Zauważalnym problemem w sferze społecznej w gminie jest zaśmiecenie okolicy, a także przestępczość wśród nieletnich, alkoholizm oraz wandalizm/niszczenie mienia

publicznego, co świadczy o występowaniu patologii społecznych na analizowanym obszarze.

- Z oceny sytuacji na rynku pracy w gminie Spytkowice wynika, iż według jej mieszkańców nie oferuje satysfakcjonujących warunków. Znacząca większość respondentów ocenia negatywnie przede wszystkim wysokość zarobków (79,2% negatywnych odpowiedzi).

Analiza SWOT

W celu identyfikacji potrzeb i potencjalnych kierunków rozwoju gminy Spytkowice, przeprowadzono analizę SWOT, na drodze której określono wewnętrzne i zewnętrzne czynniki mające wpływ na realizację strategii. Analiza ta opiera się na zestawieniu mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń na nią oddziałujących.

Tabela 2 Analiza SWOT gminy Spytkowice

MOCNE STRONY		
Dogodna lokalizacja gminy – dostępność drogi krajowej nr 44, linii kolejowych, transportu rzeczno, bliskość większych miast, przez które przebiegają ważne w skali regionu i kraju szlaki komunikacyjne	Atrakcyjne położenie gminy – różnorodność ukształtowania terenu i obecność obszarów chronionych o wysokich walorach przyrodniczych i obszarów o walorach kulturowych	Korzystne trendy demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w 2020 r. o 2,1% względem roku 2010, prognozowany dalszy wzrost liczby ludności do 2030 r.
Stosunkowo wysoki odsetek ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym	Obecność stawów hodowlanych (Stawy Spytkowice) – zatorszczyna jako jedno z największych w kraju miejsce koncentracji produkcji ryb stawowych	Wysoka dostępność sieci wodociągowej i gazowej
Promocja produktów (usług) lokalnych w ramach LGD Dolina Karpia	Objęcie ponad 90% powierzchni gminy planami zagospodarowania przestrzennego	Działalność organizacji pozarządowych

SŁABE STRONY

Ujemne saldo migracji – niska atrakcyjność osiedleńcza i inwestycyjna wpływająca na odpływ ludzi młodych z regionu

Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców i wysoki udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych

Słaba dostępność komunikacyjna, niedostateczna liczba i jakość połączeń z miastem powiatowym i wojewódzkim

Słabo rozwinięty wewnątrzgminny transport publiczny, wykluczenie komunikacyjne osób starszych i zamieszkujących obrzeża gminy

Niedostateczny poziom integracji mieszkańców i aktywności społecznej

Niska jakość powietrza i zanieczyszczenie środowiska (zaśmiecenie okolicy)

Niska dostępność usług opiekuńczo-wychowawczych (niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach)

Niska dostępność sieci kanalizacyjnej – 35% mieszkańców korzystających z kanalizacji

Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, baza noclegowa i gastronomiczna

Słaba promocja gminy, niewykorzystany potencjał Doliny Karpia

Brak ośrodka świadczącego usługi opiekuńczo-medyczne skierowane do osób starszych

Niska dostępność specjalistycznych placówek medycznych

Słaba promocja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, niedostateczny poziom przepływu informacji między sołectwami

SZANSE

Wysoka atrakcyjność turystyczna powiatu wadowickiego, zwłaszcza wysoki potencjał kulturowy	Wysoki potencjał turystyczny i gospodarczy wynikający z obecności stawów hodowlanych	Turystyczne wykorzystanie walorów przyrodniczych - wzrost zainteresowania ofertą gospodarstw agroturystycznych, trend zdrowego, aktywnego trybu życia
Prognozowany wzrost liczby ludności	Dostępność transportowa – bliskość dróg krajowych, lotnisk	Dostępność funduszy unijnych
	Rozwój elastycznych form zatrudnienia (praca zdalna, możliwość ruchomego czasu pracy)	

ZAGROŻENIA

Trudna sytuacja gospodarcza w kraju (wysoka inflacja)	Negatywne społeczne i ekonomiczne skutki pandemii COVID-19	Trudna sytuacja polityczna i ekonomiczna w kraju i Europie wywołana wojną w Ukrainie
Biurokracja ograniczająca skuteczne i elastyczne działania rozwojowe	Wzrastający wpływ polityki na życie społeczne i gospodarcze	Konkurencyjność pobliskich ośrodków, zwłaszcza Zatoru
Niewystarczająca regionalna oferta kulturalna i rekreacyjna skierowana do młodzieży	Restrykcje regulacji prawnych w zakresie ochrony środowiska	Starzenie się społeczeństwa, niekorzystne trendy migracyjne

Powyższa analiza pozwoliła na sformułowanie rozwiązań wzmacniających atuty gminy oraz eliminujących jego słabe strony przy jednoczesnym wykorzystaniu sprzyjających okazji i redukcji zagrożeń. Stanowi ona punkt wyjścia do części strategicznej dokumentu i jest podstawą do określenia celów i kierunków rozwoju gminy.

Część strategiczna

Niniejszy rozdział zawiera założenia rozwojowe dla gminy Spytkowice. Powstał w odpowiedzi na zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, które określają, iż strategia rozwoju gminy, poza wnioskami z diagnozy, zawiera w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia (art. 10e ust. 3. pkt. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

Kierunek rozwoju gminy Spytkowice określa przede wszystkim wizja i misja, których realizacji podejmuje się samorząd lokalny. Zostały one zdefiniowane w odniesieniu do wyzwań stojących przed gminą, jak i zidentyfikowanych potencjałów wynikających z uwarunkowań przestrzennych, gospodarczych i społecznych całego regionu.

Kluczowe potencjały i wyzwania rozwojowe

Na drodze diagnozy strategicznej zidentyfikowano kluczowe potencjały rozwojowe i wyzwania stanowiące przypuszczalną barierę dla rozwoju gminy Spytkowice. W wyniku analizy danych statystycznych i wyników badania ankietowego wyłoniono najistotniejsze uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne z trzech sfer: przestrzennej, społecznej i gospodarczej, co przedstawiono w poniższej tabeli.

	POTENCJAŁY	WYZWANIA
SFERA PRZESTRZENNA	Atrakcyjne położenie • Dogodne położenie gminy pod względem komunikacyjnym (obecność drogi krajowej DK44 relacji Gliwice – Kraków i dróg powiatowych) • Położenie gminy w obszarze Doliny Karpia • Obecność obszarów prawnie chronionych (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Skawy” i Specjalny Obszar Ochrony „Wiślicka”)	Niska dostępność komunikacyjna • Zły stan dróg gminnych i chodników • Słaba oferta transportu publicznego – wewnątrzgminnego i międzygminnego • Wykluczenie komunikacyjne osób starszych i mniej zamożnych oraz mieszkających na obrzeżach gminy • Brak połączeń kolejowych • Niedostateczne połączenia z większymi ośrodkami – Piekarami Śląskimi, Wadowicami, Oświęcimiem i Krakowem

SFERA SPOŁECZNA	Wzmacnianie kapitału ludzkiego - Wzrost populacji gminy w latach 2010-2020 o 2,1% - Prognozowany wzrost liczby mieszkańców gminy w 2030 r. o 3,1% względem roku 2020 - Stosunkowo wysoki odsetek ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym (wyższy, niż w powiecie wadowickim i województwie małopolskim)	Niekorzystne tendencje demograficzne - Niekorzystny stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów (niższy przyrost naturalny, niż w powiecie wadowickim i województwie małopolskim w 2020 r.) - Odptyw ludności poza granice gminy (ujemne saldo migracji) w celach zarobkowych i edukacyjnych
	Korzystne warunki rozwoju gospodarczego - Zatorszczyzna jako jedno z największych w kraju miejsce koncentracji produkcji ryb stawowych - Wysoki poziom rozwoju sieci wodociągowej i gazowej - Promocja produktów (usług) lokalnych w ramach LGD Dolina Karpią - Ogólnokrajowy trend: wzrost zainteresowania ofertą gospodarstw agroturystycznych, aktywnym trybem życia, turystyką weekendową, produktami lokalnymi - Dostępność transportowa – bliskość dróg krajowych, lotnisk - Rozwój elastycznych form zatrudnienia (praca zdalna, możliwość ruchomego czasu pracy)	Niski poziom lokalnej gospodarki - Niższy poziom przedsiębiorczości, niż w powiecie wadowickim i województwie małopolskim - Rynek pracy zdominowany przez mężczyzn (57,2% pracujących osób) - Większość osób bezrobotnych (60,9%) stanowią kobiety - Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna - Zła sytuacja gospodarcza w kraju (wysoka inflacja) - Słaba promocja gminy, niewykorzystany potencjał Doliny Karpią

Wizja i misja rozwoju gminy

Założenia wizji i misji rozwoju gminy Spytkowice zostały wypracowane jako odpowiedź na zidentyfikowane potencjały i wyzwania oraz stanowią podstawę do sformułowania celów strategicznych i szczegółowych kierunków działań strategicznych.

Misja określa nadrzędny cel rozwoju gminy w perspektywie 2030 roku i definiuje główny kierunek, w jakim powinny zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów strategicznych. Zawarte w misji założenia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane na drodze diagnozy deficyty i wyzwania oraz opierają się na wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi.

Wizja natomiast to koncepcja stanu gminy w roku 2030, a więc obraz przyszłości, którą na drodze realizacji założeń strategicznych będzie kreować samorząd lokalny wspólnie z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi oraz innymi partnerami. Wizja jest ściśle powiązana z misją i stanowi opis efektów zaplanowanych w Strategii działań, a jej założenia odpowiadają oczekiwaniom, potrzebom i aspiracjom wszystkich interesariuszy.

MISJA ROZWOJU GMINY SPYTKOWICE

Wykorzystanie szans i potencjałów rozwojowych gminy Spytkowice na rzecz podniesienia jakości życia przy jednoczesnym poszanowaniu zasobów środowiskowych oraz uwzględnieniu potrzeb lokalnej gospodarki.

WIZJA GMINY SPYTKOWICE W 2030 ROKU

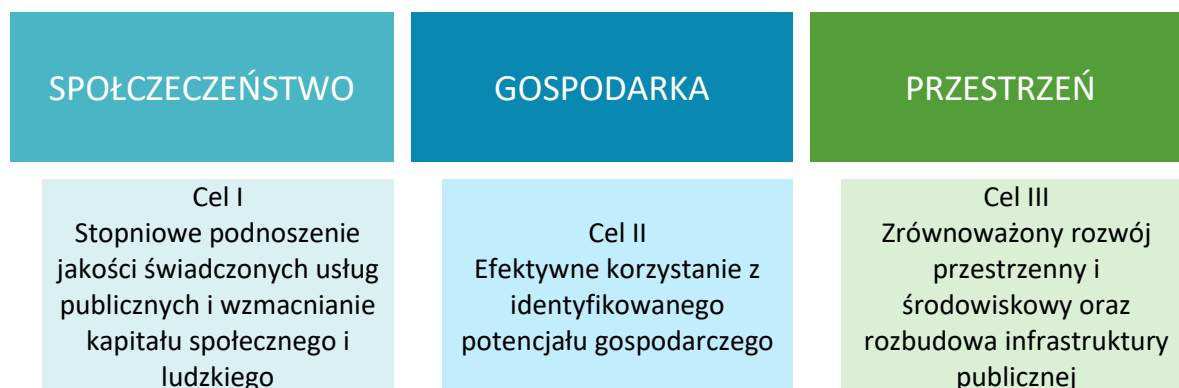
Dzięki systematycznemu podnoszeniu jakości życia i rozwiązywaniu kluczowych wyzwań rozwojowych gmina Spytkowice stała się miejscem, w którym dobrze się żyje i które stale przyciąga nowych mieszkańców i inwestorów. Sprzyja temu również zwiększona dostępność komunikacyjna i wysoka jakość środowiska przyrodniczego. Gmina wyróżnia się wysokiej jakości infrastrukturą publiczną dostosowaną do potrzeb i oczekiwań mieszkańców w różnym wieku.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę strategiczną oraz zrealizowane badania i konsultacje społeczne odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy oraz płynące z wymienionych prac wnioski, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego. W przyjętej koncepcji rozwoju skupiono uwagę na trzech obligatoryjnych wymiarach planowania strategicznego, zapewniających wielowymiarowy rozwój gminy. Wymiary te odwołują się do potrzeb i wyzwań uwzględniających trzy sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną, a ich założenia zaprezentowano poniżej.

Cel I. Stopniowe podnoszenie jakości świadczonych usług publicznych i wzmacnianie kapitału społecznego i ludzkiego

Na drodze diagnozy strategicznej wyłoniono kluczowe potencjały i wyzwania rozwoju gminy Spytkowice, na które składają się uwarunkowania demograficzne, ekonomiczne i przestrzenne. W sferze społecznej zidentyfikowano istotną barierę rozwojową, jaką są niekorzystne trendy demograficzne wyrażane przede wszystkim przez ujemne saldo migracji wynikające z odpływu ludności poza granice gminy w celach zarobkowych i edukacyjnych. Na taką sytuację wpływ mogą mieć niekorzystne warunki na lokalnym rynku pracy oraz niska dostępność usług publicznych. Aby zapobiec dalszemu spadkowi liczby ludności, sformułowano 1. Cel strategiczny, który skupia się na stopniowym podnoszeniu jakości świadczonych usług publicznych i wzmacnianiu kapitału społecznego i ludzkiego. Zakłada się, że działania podejmowane w jego ramach przyczynią się do poprawy sytuacji społecznej poprzez wykorzystanie dostępnych zasobów gminy oraz potencjałów wynikających z obecnej struktury demograficznej.

Wśród działań zaplanowanych w ramach 1. Celu strategicznego znajdują się zadania skupione bezpośrednio na mieszkańcach gminy Spytkowice – na zwiększeniu integracji społecznej, wsparciu rodziny i rozwoju oferty usług wyższego rzędu.

Jako że rodzina stanowi podstawową jednostkę społeczną, jej wsparcie jest kluczowe dla rozwoju kapitału ludzkiego i budowania silnej społeczności. Celem gminy Spytkowice jest zatem zapewnienie warunków sprzyjających założeniu rodziny i wzmocnieniu więzi między jej członkami, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich grup wiekowych. Działania w tym zakresie będą zatem obejmowały zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych i medycznych oraz rozwoju oferty kulturalno-rekreacyjnej na terenie gminy. Ważne jest przy tym budowanie tożsamości lokalnej i zwiększanie poziomu integracji społecznej, co wydaje się być kluczowe pod kątem wzmacniania kapitału społecznego gminy.

Ze względu na zmiany w strukturze demograficznej i starzenie się społeczeństwa, konieczny jest rozwój polityki senioralnej uwzględniającej zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-leczniczych oraz dostosowanie usług publicznych do potrzeb i oczekiwań starszej grupy mieszkańców. Ponadto, celem gminy w wymiarze społecznym jest również zapewnienie warunków do rozwoju zawodowego, a także odpoczynku, do czego przyczyni się upowszechnienie usług opiekuńczo-wychowawczych i wsparcie rodziców w procesie wychowawczym.

Cel II. Efektywne korzystanie z identyfikowanego potencjału gospodarczego

Diagnoza strategiczna pozwoliła na wyłonienie licznych potencjałów rozwojowych w sferze gospodarczej, które zostaną wykorzystane na drodze realizacji 2. Celu rozwojowego, skupionego na wzmocnieniu lokalnej przedsiębiorczości.

Położenie gminy Spytkowice (Dolina Karpia) oraz wynikająca z niego wysoka atrakcyjność środowiska przyrodniczego stanowi potencjał rozwoju w branży turystycznej. Warto skupić się na wzmacnianiu współpracy w ramach Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz promocji marki lokalnej, w ramach której funkcjonują spytkowickie produkty (usługi) lokalne. Wykorzystanie Stawów Spytkowickich, zarówno pod kątem rozwoju branży hodowlanej i przetwórczej, jak i turystycznej, stanowi zatem ważny kierunek rozwoju lokalnej gospodarki.

Szansę na rozwój branży przetwórczej i spożywczej stanowi natomiast upowszechnienie rolnictwa ekologicznego. Możliwe jest wsparcie form działalności w sektorze przetwórczym, bazującym na produktach rolnych i zwierzęcych, a także działania ukierunkowane na rozwój postaw związanych z samozatrudnieniem i wspomagających nowo otwierane przedsiębiorstwa.

Realizacja zadań obejmujących zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Spytkowice umożliwi jej rozwój zarówno w obszarze społecznym, jak i gospodarczym. Przyciągnięcie nowych inwestorów i zachęcenie lokalnej ludności do działalności w różnych sektorach gospodarki przyczyni się bowiem do rozszerzenia rynku pracy i wzrostu dochodów, a co za tym idzie – do intensyfikacji procesów inwestycyjnych oddziałujących na poprawę jakości życia na terenie gminy.

Cel III. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy oraz rozbudowa infrastruktury publicznej

Ze względu na stopniowy wzrost liczby mieszkańców gminy oraz prognozowany dalszy napływ ludności, konieczne jest dostosowanie infrastruktury technicznej (przede wszystkim drogowej i sieciowej oraz rekreacyjnej) oraz usług publicznych (zwłaszcza usług medycznych, opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych) do zwiększonych potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności.

Zadania zaplanowane w ramach trzeciego celu strategicznego będą się skupiać na zapewnieniu zrównoważonego rozwoju infrastruktury sieciowej i publicznej przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego. W ramach przyjętej koncepcji rozwoju zaplanowano także inwestycje związane z rozwojem infrastruktury drogowej i okołodrogowej oraz systemu transportu, co przyczyni się do osiągnięcia wymiernych efektów także w obszarze gospodarczym i społecznym. Dobra dostępność komunikacyjna oraz wysoka jakość infrastruktury technicznej wzmocni szansę na napływ inwestorów, turystów oraz nowych mieszkańców gminy.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

Cele i kierunki działań odpowiadają na potrzeby rozwojowe gminy Spytkowice i wskazują sposoby przezwyciężenia najważniejszych barier oraz maksymalnego wykorzystania potencjałów. Poniżej zestawiono trzy główne cele strategiczne gminy Spytkowice wraz z kierunkami działań zmierzających do ich realizacji.

Sfera	SPOŁECZEŃSTWO		GOSPODARKA	PRZESTRZEŃ		
Cel strategiczny	I	Stopniowe podnoszenie jakości świadczonych usług publicznych i wzmacnianie kapitału społecznego i ludzkiego	II	Efektywne korzystanie z identyfikowanego potencjału gospodarczego	III	Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy oraz rozbudowa infrastruktury publicznej
Kierunki działań	1	Integracja społeczna	1	Lokalna przedsiębiorczość i atrakcyjność inwestycyjna	1	Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy
	2	Rodzina	2	Promocja gospodarcza	2	Infrastruktura publiczna
	3	Dziedzictwo i kultura				
OSI 1	Transport publiczny					
OSI 2	Kompleksowa rewitalizacja					

Wyznaczone kierunki działań określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Poniżej zestawiono poszczególne kierunki wraz z przypisanymi im priorytetami i przedsięwzięciami stanowiącymi ich uszczegółowienie. Dzięki określeniu kluczowych zadań możliwe będzie zrealizowanie wytyczonych celów i osiągnięcie wymiernych rezultatów podejmowanych działań.

Cel I. Stopniowe podnoszenie jakości świadczonych usług publicznych i wzmacnianie kapitału społecznego i ludzkiego

Kierunek działania 1. Integracja społeczna

- Zapewnienie równomiernego rozwoju wszystkich sołectw gminy
- Stworzenie centrum administracyjno-społecznego
- Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu
- Podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej i przywiązania mieszkańców do gminy
- Zwiększanie integracji społecznej poprzez realizację wspólnych projektów między poszczególnymi sołectwami
- Wzmocnienie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi
- Zagospodarowanie terenów zielonych i wyznaczenie w nich miejsc sprzyjających zwiększeniu integracji społecznej wraz z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej
- Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych
- Wzmacnianie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi
- Rozwój wolontariatu i angażowanie mieszkańców w działania na rzecz wspólnoty
- Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami

Kierunek działania 2. Rodzina

- Budowanie spójnej i kompleksowej polityki społecznej
- Rozwój usług opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozbudowę przedszkoli i żłobków
- Tworzenie warunków do godzenia obowiązków wobec rodziny z indywidualnymi aspiracjami jej członków
- Udzielanie pomocy rodzinom w celu poprawy ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych
- Budowa domu pomocy społecznej dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
- Utworzenie centrum opiekuńczo-leczniczego dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, świadczącego usługi opieki całodobowej (Dom Seniora)
- Organizacja zajęć dla seniorów poprzez cykliczne działania obejmujące elementy kultury, działania prozdrowotne oraz integracyjno-aktywizujące
- Rozwój polityki senioralnej
- Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów oraz rozwój oferty rehabilitacyjnej
- Zapewnienie transportu publicznego ułatwiającego dojazd dzieci do szkół na terenie całej gminy
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych i umożliwiających rozwój zainteresowań oraz animowanie czasu wolnego w okresie wakacyjnym
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- Tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej, w tym utrwalanie postawy szacunku i odpowiedzialności za osoby starsze

Kierunek działania 3. Dziedzictwo i kultura

- Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalno-rozrywkowej
- Budowa nowego budynku biblioteki publicznej
- Budowa archiwum gminnego
- Wykorzystanie potencjału społeczno-kulturalnego Zamku w Spytkowicach
- Rewitalizacja parku zabytkowego za Zamkiem w Spytkowicach
- Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców
- Organizacja wydarzeń promujących lokalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze
- Wsparcie działań na rzecz uczestnictwa w kulturze wszystkich grup mieszkańców
- Upowszechnianie wolontariatu przy organizacji wydarzeń kulturalnych
- Wsparcie organizacji pozarządowych mających na celu promocję i upowszechnianie kultury

Cel II. Efektywne korzystanie z identyfikowanego potencjału gospodarczego

Kierunek działania 4. Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej

- Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zwiększanie dostępności terenów inwestycyjnych
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców
- Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w celu ograniczenia zjawiska bezrobocia
- Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej w postaci ulg i zachęt dla przedsiębiorców
- Wykorzystanie potencjału stawów hodowlanych do rozwoju branży spożywczej i przetwórczej na terenie gminy
- Wsparcie inicjatyw z zakresu rozwoju sektora przetwórstwa spożywczego
- Wsparcie inicjatyw zmierzających do modernizacji sektora rolniczego
- Wsparcie mieszkańców w zakresie rozwoju działalności gospodarczej
- Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez wspieranie rozwoju bazy turystycznej – miejsc noclegowych, szlaków turystycznych, punktów gastronomicznych i usługowych
- Organizacja szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy

Kierunek działania 5. Promocja gospodarcza

- Rozszerzenie oferty turystycznej gminy poprzez zagospodarowanie terenów wokół stawów spytkowickich
- Zacieśnianie współpracy ze Stowarzyszeniem Dolina Karpia
- Tworzenie i promocja produktów/usług lokalnych w ramach marki Dolina Karpia
- Promocja i wsparcie rolnictwa ekologicznego i tradycyjnego
- Opracowanie i udostępnianie materiałów promocyjnych pod względem turystycznym i gospodarczym w formie tradycyjnej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery, mapy, przewodniki) i elektronicznej (ebooki, audiobooki, działalność w mediach społecznościowych)
- Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców oraz pracowników samorządowych w zakresie profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego oraz promocji regionu

Cel III. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy oraz rozbudowa infrastruktury publicznej

Kierunek działania 6. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy

- Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie gminy - wymiana nieefektywnych źródeł ciepła, instalacja systemów rekuperacji
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (wymiana okien, docieplenie ścian, modernizacja wentylacji, remonty dachów)
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych
- Uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych, uzupełnienie nasadzeń
- Zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk śmieci
- Działania wpierające utylizację odpadów rolniczych (m.in. folii rolniczej, opakowań po nawozach)
- Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
- Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego
- Wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła
- Ochrona bioróżnorodności i walorów środowiska naturalnego
- Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców
- Zapobieganie negatywnym skutkom zmian klimatycznych

Kierunek działania 7. Modernizacja, budowa i rozbudowa infrastruktury publicznej

- Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego, zapewnienie połączeń komunikacji zbiorczej między poszczególnymi miejscowościami i podnoszenie standardów obsługi
- Budowa nowego budynku Urzędu Gminy
- Połączenie szlaków turystycznych przebiegających przez teren gminy w celu stworzenia zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych
- Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
- Budowa basenów przyszkolnych i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy szkołach
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Spytkowic poprzez przywrócenie linii kolejowej i zapewnienie połączenia z Krakowem, Oświęcimiem i Wadowicami
- Rozbudowa i poprawa stanu technicznego dróg i chodników
- Modernizacja oświetlenia ulicznego wraz z wymianą na oświetlenie typu LED
- Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie współpracy z samorządem wojewódzkim w zakresie zapewnienia transportu publicznego z większymi miastami województwa
- Prace readaptacyjne i konserwacyjne obiektów zabytkowych
- Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych

Obszary Strategicznej Interwencji

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przez obszar strategicznej interwencji (OSI) rozumie się „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.

W przypadku gminy Spytkowice, obszary strategicznej interwencji wynikają ze zidentyfikowanych na drodze diagnozy uwarunkowań stanowiących barierę dla jej dalszego rozwoju.

OSI Transport publiczny

Kluczowym problemem gminy jest niedostateczny poziom jej skomunikowania, zarówno pod kątem połączeń wewnątrzgminnych, jak i połączeń z większymi ośrodkami miejskimi województwa śląskiego. Ze względu na fakt, iż dostępność komunikacyjna jest kluczowa zarówno pod względem rozwoju przestrzennego, jak i społecznego oraz gospodarczego gminy, jej zwiększenie stanowi jeden z obszarów strategicznej interwencji gminy Spytkowice.

Niedostateczna oferta transportu publicznego i brak połączeń z sąsiednimi gminami to najczęściej wymieniane przez osoby biorące udział w badaniu ankietowym słabe strony gminy Spytkowice. Utrudnienia w poruszaniu się po terenie gminy dotyczą przede wszystkim osób zamieszkujących obrzeżne miejscowości oraz osób starszych i mniej zamożnych. Wpływ na to ma ograniczona oferta usług transportu zbiorowego, które w gminie świadczone są przez prywatnych przewoźników. Wykluczenie komunikacyjne dotyczy również dzieci i młodzieży, które uczęszczają do szkół ponadpodstawowych w pobliskich, większych miejscowościach – głównie w Wadowicach, Piekarach Śląskich, Krakowie i Oświęcimiu. Uczniowie mają utrudniony dojazd do placówek oświatowych ze względu na niedostateczną liczbę realizowanych kursów autobusowych. Problemem jest również brak połączeń kolejowych, mimo dostępności infrastruktury (wzdłuż gminy rozciągają się tory kolejowe).

OSI Transport publiczny

Problem

Wykluczenie komunikacyjne osób mieszkających na obrzeżach gminy, osób starszych i mniej zamożnych oraz uczniów

Działania

- Wykorzystanie potencjału wynikającego z dogodnego położenia gminy blisko Krakowa, Wadowic i Oświęcimia oraz dostępności drogi krajowej nr 44 poprzez rozwój oferty transportu publicznego
- Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego uwzględniającego połączenia między wszystkimi miejscowościami gminy
- Podnoszenie standardów obsługi komunikacji publicznej oraz stanu pojazdów wykorzystywanych do świadczenia usług transportowych
- Stworzenie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie gminy
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych
- Budowanie atrakcyjnej oferty usług transportowych spójnej z polityką prorodzinną i senioralną gminy (stosowanie zniżek dla seniorów oraz rodzin z dziećmi)
- Dostosowywanie częstotliwości kursów transportu publicznego do potrzeb mieszkańców
- Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych
- Wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza
- Przywrócenie funkcjonowania transportu kolejowego
- Rozbudowa sieci dróg i systematyczna poprawa ich stanu technicznego
- Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie współpracy z samorządem wojewódzkim w zakresie zapewnienia transportu publicznego z większymi miastami województwa
- Współpraca z prywatnymi przewoźnikami w celu dostosowania oferty transportowej do potrzeb mieszkańców (częstotliwość kursowania, przebieg tras, itp.)
- Zapewnienie transportu zbiorowego dla dzieci i młodzieży dojeżdżających do szkół w celu umożliwienia dostępu do szerokiej oferty kształcenia
- Zapewnienie pojazdów transportu publicznego dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych
- Wyznaczanie przystanków i miejsc postojowych dla pojazdów komunikacji zbiorowej przy obiektach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd gminy)

Powiązanie z kierunkami działań

OSI Transport publiczny wyznaczony został w odniesieniu do problemów i potencjałów wynikających z uwarunkowań w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i uwzględnia poprawę sytuacji we wszystkich trzech obszarach. Zapobieganie wykluczeniu komunikacyjnemu mieszkańców wpłynie pozytywnie na zwiększenie integracji społecznej, co stanowi 1. kierunek działania. Ponadto, działania wytyczone w ramach OSI są komplementarne z 2. kierunkiem działania i rozwojem polityki prorodzinnej w gminie. Rozwój transportu publicznego wpłynie również na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i zwiększy dostępność gminy pod kątem turystyki (4. kierunek działania). Interwencja skupiona w ramach OSI jest spójna także z działaniami wytyczonymi w 7. kierunku działania związanego z rozbudową infrastruktury technicznej.

OSI Kompleksowa rewitalizacja

Z uwagi na fakt, iż w gminie Spytkowice zidentyfikowano szereg problemów w sferze społecznej i gospodarczej oraz przestrzennej, kompleksowa rewitalizacja stanowi drugi obszar strategicznej interwencji.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja to kompleksowy „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”.

Gminę Spytkowice charakteryzuje niski stopień integracji wśród jej mieszkańców, co przejawia się m.in. niewielkim zainteresowaniem ofertą lokalnych wydarzeń i imprez kulturalno-rekreacyjnych. Ponadto, na drodze badania ankietowego wśród problemów społecznych dotyczących gminy wyłoniono występowanie negatywnych zjawisk takich jak zaśmiecanie okolicy czy wandalizm, co może świadczyć o braku przywiązania do zamieszkiwanego obszaru. Ponadto, ujemne wartości salda migracji w latach 2018-2020 świadczą o odpływie ludności z gminy Spytkowice, czego przyczyną może być niska jakość życia na jej terenie.

Według mieszkańców, aby poprawić jakość życia w gminie, należy przede wszystkim podjąć się realizacji przedsięwzięć związanych ze stworzeniem miejsc i atrakcji dla dzieci i młodzieży oraz stworzeniem miejsc odpoczynku i spędzania czasu wolnego. Aby zapobiec odpływowi mieszkańców z terenu gminy, ważne jest zapewnienie dostępności podstawowych usług publicznych oraz infrastruktury technicznej, co powinno być realizowane na drodze kompleksowej polityki społecznej i przestrzennej.

OSI Kompleksowa rewitalizacja

Problem

Niski stopień integracji wśród mieszkańców, brak przywiązania do zamieszkiwanej gminy, występowanie patologii społecznych, niedostateczna liczba miejsc spędzania wolnego czasu.

Działania

- Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Spytkowice (GPR)
- Wdrażanie działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji zgodnie z ustaleniami Gminnego Programu Rewitalizacji
- Budowanie spójnej i kompleksowej polityki społecznej
- Prowadzenie dialogu z mieszkańcami gminy na temat polityki przestrzennej w celu zaspokojenia ich potrzeb i spełnienia oczekiwań

- Opracowanie i przyjęcie Uchwały Krajobrazowej
- Dbłość o utrzymanie pozytywnego wizerunku gminy
- Zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego
- Wzmocnienie integracji i poczucia tożsamości lokalnej
- Utworzenie centrum administracyjno-społecznego w Spytkowicach
- Pobudzanie aktywności z uwzględnieniem działań międzypokoleniowych angażujących całą rodzinę
- Opracowanie kompleksowej polityki mieszkaniowej
- Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w podstawową infrastrukturę sieciową
- Rozwój wolontariatu i angażowanie mieszkańców w działania na rzecz wspólnoty
- Wspieranie inicjatyw społecznych związanych z utrzymaniem wysokiej jakości przestrzeni publicznych
- Rewitalizacja przestrzeni publicznej o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców
- Prowadzenie niezależnych od GPR działań rewitalizacyjnych o charakterze punktowym na całym obszarze gminy oraz wdrażanie działań uzupełniających interwencję rewitalizacyjną
- Uporządkowanie, pielęgnowanie i utrzymanie terenów zielonych, w tym zagospodarowanie parków
- Utworzenie na terenie gminy głównego miejsca spotkań, wizerunkowego centrum gminy
- Przystosowanie wybranych przestrzeni publicznych do pełnienia funkcji rekreacyjnych
- Utrzymywanie wysokiej estetyki przestrzeni publicznych
- Remont, modernizacja i realizacja prac konserwatorskich obiektów zabytkowych
- Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności w budynkach użyteczności publicznych
- Ograniczanie konfliktów przestrzennych

Powiązanie z kierunkami działań

OSI Kompleksowa rewitalizacja wyznaczony został w odniesieniu do problemów i potencjałów wynikających z uwarunkowań w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej i uwzględnia poprawę sytuacji we wszystkich trzech obszarach. Zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego wpłynie pozytywnie na zwiększenie integracji społecznej, co stanowi 1. kierunek działania. Ponadto, działania wytyczone w ramach OSI są komplementarne z 2. kierunkiem działania i rozwojem polityki prorodzinnej w gminie. Rewitalizacja wpłynie również na podniesienie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej (4. kierunek działania). Interwencja skupiona w ramach OSI jest spójna także z działaniami wytyczonymi w 6. kierunku działania związanego z zapewnieniem zrównoważonego rozwoju przestrzennego i środowiskowego.

Rezultaty planowanych działań

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika ¹	Oczekiwany rezultat w 2030 r.	Źródło danych
1. Integracja społeczna	Stworzenie centrum administracyjno-społecznego	0	1	Urząd Gminy Spytkowice
2. Rodzina	Liczba zrealizowanych programów o tematyce prorodzinnej	0	wzrost	Urząd Gminy Spytkowice
3. Dziedzictwo i kultura	Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących lokalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze	0	wzrost	Urząd Gminy Spytkowice
4. Wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	825	wzrost	BDL GUS
5. Promocja gospodarcza	Liczba funkcjonujących produktów (usług) lokalnych	3	wzrost	Urząd Gminy Spytkowice
6. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy	Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	0	wzrost	Urząd Gminy Spytkowice
7. Modernizacja, rozbudowa i rozbudowa infrastruktury publicznej	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	34,7%	wzrost	BDL GUS
OSI 1 Transport publiczny	Liczba funkcjonujących wewnątrzgminnych linii autobusowych	0	wzrost	Urząd Gminy Spytkowice
OSI 2 Kompleksowa rewitalizacja	Powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji	0	wzrost	Urząd Gminy Spytkowice

¹ Wskaźniki przyjmują wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2023-2030* przedsięwzięć.

Część wdrożeniowa

System zarządzania strategią

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 8) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów.

W celu skutecznego wdrożenia założeń strategii i osiągnięcia wymiernych efektów realizowanych działań, niezbędne jest opracowanie systemu zarządzania strategią, na który składa się:

1.	Formułowanie i aktualizowanie strategii
2.	Wdrażanie strategii
3.	Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii

Na system zarządzania strategią składają się procesy i czynności realizowane na różnych szczeblach administracji samorządowej, zatem konieczne jest zaangażowanie podmiotów i jednostek o różnych kompetencjach i zakresie odpowiedzialności. W związku z tym dla osiągnięcia wymiernych rezultatów i maksymalizacji efektywności prowadzonych działań, niezbędne jest określenie podziału zaplanowanych zadań. Strategia rozwoju gminy pełni bowiem rolę ramowego planu postępowania władz samorządowych, które działają we współpracy z innymi samorządami i administracją państwową, a także partnerami społecznymi i prywatnymi.

W poniższej tabeli zaprezentowano procesy wdrażania i zakres odpowiedzialności poszczególnych podmiotów.

Zadanie	Podmioty odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji zadania
Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii	Wójt Gminy Spytkowice, eksperci zewnętrzni, Rada Gminy, Urząd Gminy, organizacje społeczne, mieszkańcy
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii	Wójt Gminy Spytkowice we współpracy z Radą Gminy
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji	Wójt Gminy Spytkowice

Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie i Wieloletniej Prognozie Finansowej	Skarbnik, Wójt Gminy Spytkowice, Rada Gminy
Przygotowanie projektów od strony technicznej	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne i interesariusze
Przygotowanie wniosków o dofinansowanie	Urząd Gminy i jednostki podległe
Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	Urząd Gminy
Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty	Wójt Gminy Spytkowice, merytoryczne komórki Urzędu Gminy
Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych	Urząd Gminy, Wójt Gminy Spytkowice, Rada Gminy, dyrektorzy jednostek podległych

Odpowiedzialność za realizację zadań określonych w strategii ciąży przede wszystkim na Urzędzie Gminy i jednostkach gminnych, jednak jej zapisy dotyczą całej społeczności lokalnej i podmiotów działających na terenie gminy. W system wdrażania strategii poza przedstawicielami sektora publicznego zaangażowani są zatem także przedstawiciele sektora biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje samorządowe, uczelnie oraz mieszkańcy.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację systemu wdrożenia jest Wójt Gminy Spytkowice. Skuteczność realizacji poszczególnych działań będzie zależała od poziomu ich organizacji oraz od stopnia zaangażowania odpowiednich podmiotów. Niezwykle ważną kwestią jest ścisła współpraca między odpowiednimi jednostkami przy równorzędnym traktowaniu ich reprezentantów. Jedną z głównych zasad prowadzenia wspólnych działań jest także zapewnienie ich otwartości na przedstawicieli różnych środowisk.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Sprawne wdrożenie założeń strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki bieżącemu monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów, a także aktualizacja podejmowanych zadań.

Monitoring

W ramach monitoringu dokonuje się analizy przyjętych wskaźników, na podstawie której stwierdza się stopień realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz konieczność aktualizacji założeń strategii. Dzięki bieżącemu monitoringowi możliwe jest odpowiednio wczesne wykrywanie ewentualnych problemów i modyfikacja planowanych działań zgodnie z aktualną sytuacją, co wpływa na efektywność wdrażania poszczególnych etapów strategii.

Monitoringowi podlegają wskaźniki zdefiniowane dla poszczególnych kierunków działań, przedstawione w rozdziale *Rezultaty planowanych działań*. Bieżący monitoring będzie przeprowadzany corocznie przez cały okres obowiązywania strategii, a jego wynikiem będą sprawozdania dotyczące poziomu realizacji poszczególnych zadań. Wójt Gminy, jako osoba odpowiedzialna za wdrażanie strategii, powinien złożyć sprawozdanie Radzie Gminy, która przyjmie je lub odrzuci na drodze uchwały.

Ewaluacja

Ewaluacja, na drodze której oceniana jest skuteczność, efektywność i użyteczność prowadzonych prac, umożliwia zapewnienie osiągnięcia celów zaplanowanych w strategii. Analizie podlega także trafność doboru celów wobec zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych, co pozwala na podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczącej aktualizacji/modyfikacji dokumentu.

Rekomendowanymi terminami przeprowadzenia ewaluacji jest rok 2026 (ewaluacja mid-term) i rok 2030 (ewaluacja ex-post). Wynikiem ewaluacji będzie szczegółowe sprawozdanie obejmujące podsumowanie wyników monitoringu i ocenę poziomu realizacji poszczególnych celów. Zostanie ono przedstawione Radzie Gminy i uzupełnione o rekomendacje elementów podlegających aktualizacji i uzupełnieniom.

Aktualizacja

Aktualizacja zapisów *Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2022-2030* dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu. Aktualizacje Strategii Rozwoju będą dokonywane na drodze uchwał Rady Gminy na wniosek

Wójt Gminy po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiednią dla danego typu zadania.

Ocena stopnia realizacji założeń strategii zostanie sporządzona na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych, co będzie miało miejsce w latach 2026 i 2030. Na jej podstawie zostaną sformułowane rekomendacje w zakresie aktualizacji zapisów Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice i ewentualnych zmian w realizacji zaplanowanych działań.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2022-2030 jest jednym z najważniejszych elementów polityki rozwojowej gminy ze względu na fakt, iż określa kompleksowo kierunki jej rozwoju. Ze względu na ogólny, interdyscyplinarny charakter opracowania, stanowi ono podstawę do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Jako dokumenty wykonawcze należy rozumieć plany i programy funkcjonujące w gminie, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (np. studium, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), plany rozwoju i modernizacji infrastruktury sieciowej, programy ochrony środowiska, czy też gminne programy wspierania polityki społecznej.

Zawarte w Strategii cele powinny zostać skonkretyzowane i realizowane przy pomocy dokumentów wykonawczych z uwzględnieniem następujących zasad:

- Dokumenty powinny być sformułowane w możliwie przejrzystym języku, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Każdy dokument należy poddać konsultacjom zgodnie z regulacjami wewnętrznymi.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Finansowanie strategii

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 9) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. ramy finansowe i źródła finansowania.

W celu skutecznej realizacji działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice i urzeczywistnienia zdefiniowanej w niej wizji, samorząd będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł finansowania poszczególnych zadań. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii mają przede wszystkim:

- środki własne gminy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z budżetu województwa małopolskiego,
- Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- inne środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Ewaluacja ex-ante

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), podmiot opracowujący strategię rozwoju zobligowany jest do przeprowadzenia ewaluacji przed podjęciem działań wdrożeniowych zaplanowanych w ramach strategii.

Głównym celem ewaluacji strategicznej jest kompleksowa ocena zasadności projektu *Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2022-2030* i trafności zaplanowanych w jej ramach działań z punktu widzenia potrzeb i oczekiwań. Analizie podlega także zakres zdefiniowanych celów i sposobów ich realizacji oraz ich spójność. Na podstawie badania i analizy zapisów strategii możliwe jest sformułowanie uwag i rekomendacji służących podniesieniu jakości merytorycznej oraz formalnej dokumentu.

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant, jakim jest ewaluacja partycypacyjna. Działania w jej ramach prowadzone były równolegle z procesem tworzenia dokumentu, a ewaluator uczestniczył w tym procesie od najwcześniejszego etapu. Dzięki udziałowi w procesie powstawania strategii,

ewaluator jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, co znacząco wpływa na możliwość udzielenia przez niego wsparcia w trakcie prac nad dokumentem.

Analizy dokonano pod kątem trafności, poprawności i kompletności poszczególnych zapisów, ich spójności wewnętrznej i zewnętrznej, a także potencjalnej efektywności celów i kierunków interwencji. Poniżej zestawiono wnioski z przeprowadzonej ewaluacji.

TRAFNOŚĆ

Badania ilościowe i jakościowe w postaci przeprowadzonej ankiety i konsultacji społecznych oraz powstała na ich podstawie diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej umożliwiła rozpoznanie potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców gminy Spytkowice. Wnioski z badania pozwoliły także na zidentyfikowanie potencjalnych szans i zagrożeń mających wpływ na rozwój analizowanego obszaru. Na ich podstawie wypracowano główny cel rozwoju Gminy zdefiniowany w misji, która opiera się na zapewnieniu dobrych warunków życia przy jednoczesnym poszanowaniu zasobów środowiskowych i uwzględnieniu czynników rozwojowych lokalnej gospodarki.

Na podstawie zdefiniowanej wizji gminy opracowano zestaw kierunków działania odnoszących się do celów strategicznych z zakresu wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Ich analiza pozwoliła określić stopień, w jakim odpowiadają na zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców. Cele i kierunki działania zostały trafnie dobrane i uwzględniają mocne i słabe strony gminy, a także odnoszą się do potencjalnych szans i zagrożeń.

W sferze społecznej w gminie zidentyfikowano pozytywne zmiany w strukturze demograficznej, a więc stosunkowo niski odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym oraz wzrost populacji w ostatnich 10 latach. Co więcej, według prognoz GUS liczba mieszkańców gminy Spytkowice do 2030 r. wzrośnie o ok. 3%, co stanowi istotną szansę rozwojową i jednocześnie implikuje konieczność podjęcia działań mających na celu dostosowanie gminnej infrastruktury publicznej do wzrastającego popytu. Ze względu na zarówno pozytywne, jak i negatywne zmiany, takie jak niski przyrost naturalny lub ujemne saldo migracji, w Strategii wyznaczono 1 cel strategiczny, związany z podnoszeniem jakości życia na terenie gminy oraz wzmacnianiem kapitału społecznego i ludzkiego. Zaplanowano, że zmiany będą zachodzić w trzech kierunkach, uwzględniających kwestie integracji społecznej, wsparcia rodziny oraz wzmacniania lokalnego dziedzictwa i kultury.

Na drodze diagnozy strategicznej zidentyfikowano korzystne warunki rozwoju gospodarczego gminy Spytkowice, wynikające zarówno z wewnętrznych, jak i zewnętrznych uwarunkowań. Atrakcyjność turystyczna regionu i obecność stawów hodowlanych stanowi bowiem szansę do rozwoju branży turystycznej oraz spożywczej (przetwórczej). Niewykorzystany pod tym względem potencjał razem

z niskim poziomem przedsiębiorczości wśród mieszkańców i niekorzystną sytuacją na rynku pracy przekłada się na niski poziom lokalnej gospodarki. W ramach II celu strategicznego wyznaczono zatem dwa kierunki skupione na efektywnym wykorzystaniu potencjału w sferze gospodarczej, co wpłynie na poprawę warunków życia w gminie, a tym samym przyczyni się do osiągnięcia wyznaczonego w wizji nadrzędnego celu jej rozwoju.

Jako odpowiedź na słabe strony w sferze przestrzennej, zdefiniowano III cel strategiczny, w ramach którego zaplanowano zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy gminy oraz rozbudowę infrastruktury technicznej. Wśród barier rozwojowych zidentyfikowano tutaj bowiem niską dostępność infrastruktury sieciowej – zaledwie 35% mieszkańców gminy korzysta z sieci kanalizacyjnej, co wpływa na komfort ich życia oraz może przyczyniać się do zanieczyszczenia środowiska. Co więcej, z wyników badania ankietowego wynika, iż jednym z negatywnych zjawisk dotyczących gminy Spytkowice jest zaśmiecanie okolicy oraz stosunkowo niska jakość przestrzeni publicznych.

Na drodze diagnozy strategicznej zidentyfikowano również istotną barierę rozwojową, jaką jest niski poziom skomunikowania gminy. Z uwagi na fakt, iż dostępność komunikacyjna jest kluczowa zarówno pod względem rozwoju przestrzennego, jak i społecznego oraz gospodarczego gminy, jej zwiększenie stanowi jeden z obszarów strategicznej interwencji wyznaczonych w niniejszym opracowaniu. Plany strategiczne uwzględniają również kompleksową rewitalizację, która w zamierzeniu będzie stanowiła podstawę do poprawy sytuacji w sferach: społecznej i przestrzennej.

Wypracowana wizja, cele strategiczne i kierunki działań odpowiadają zidentyfikowanym w diagnozie wyzwaniom i potencjałom gminy Spytkowice. Realizacja poszczególnych działań będzie miała wpływ na poprawę sytuacji gminy w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, co świadczy o ich trafnym zdefiniowaniu i dopasowaniu do obecnych barier i szans rozwojowych gminy.

EFEKTYWNOŚĆ I SKUTECZNOŚĆ

Powiązanie wizji z celami wskazuje na zastosowanie poprawnego podejścia, które pozwala stwierdzić, że założone cele przyczynią się do osiągnięcia nadrzędnego celu wyznaczonego w Strategii. Zaplanowane działania zakładają poprawę sytuacji społecznej i gospodarczej oraz przestrzennej, uwzględniając przy tym realne potrzeby i problemy zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej, w związku z czym ich realizacja przyniesie wymierne efekty. Kierunki wyznaczone w ramach I celu strategicznego stanowią odpowiedź na bariery rozwojowe zidentyfikowane w sferze społecznej, przez co realizacja poszczególnych zadań wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców i przyczyni się do zniwelowania problemów społecznych. W ramach II celu skupiono się na wykorzystaniu potencjału gospodarczego gminy, a zaplanowane zadania skutecznie przyczynią się do wzmocnienia jej atrakcyjności inwestycyjnej oraz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy. Realizacja zadań

skupionych w III celu strategicznym wpłynie natomiast nie tylko na rozwój przestrzenny gminy, ale także podniesienie jakości życia jej mieszkańców oraz rozwój lokalnej gospodarki. Dzięki komplementarności poszczególnych działań i celów, ich realizacja skutecznie i efektywnie przyczyni się do osiągnięcia nadrzędnego celu zdefiniowanego w wizji rozwoju gminy Spytkowice.

Dzięki opracowaniu systemu wdrażania i określeniu odpowiedzialności za poszczególne jego etapy oraz zidentyfikowaniu potencjalnych źródeł finansowania, możliwe będzie osiągnięcie wymiernych rezultatów podejmowanych działań. Zdefiniowanie mierników i wskaźników dotyczących poszczególnych kierunków pozwoli na monitoring ich efektywności o ocenę stopnia oddziaływania na wielokierunkowy rozwój gminy.

Wypracowany w Strategii system jej realizacji umożliwi osiągnięcie zakładanych celów dzięki zastosowaniu poprawnego podejścia zakładającego powiązanie poszczególnych kierunków i celów działań z wizją rozwoju gminy. Zaplanowanie monitoringu wskaźników osiągnięcia założeń Strategii umożliwi analizę stopnia ich oddziaływania na procesy społeczno-gospodarcze zachodzące w gminie w efekcie ich wdrażania. Analiza zapisów dokumentu wykazała, iż realizacja zaplanowanych działań przyniesie wymierne efekty, a nakłady ponoszone w celu realizacji założeń Strategii będą adekwatne w odniesieniu do zaplanowanych rezultatów.

SPÓJNOŚĆ

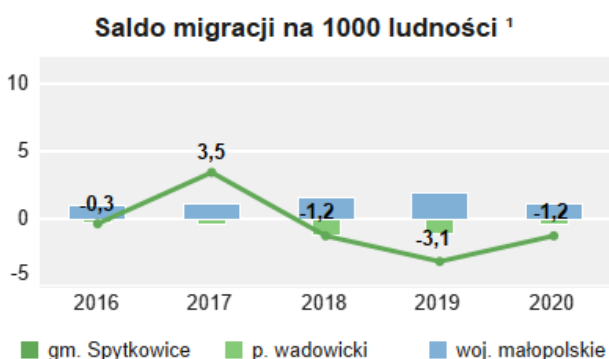
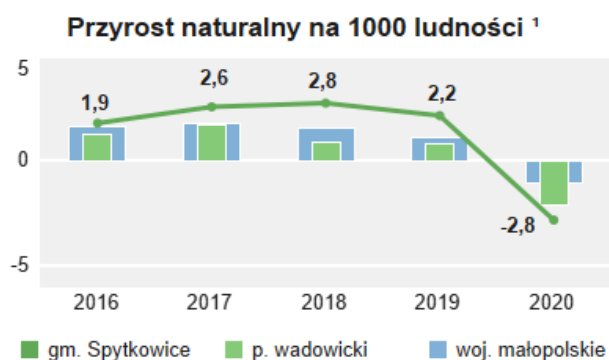
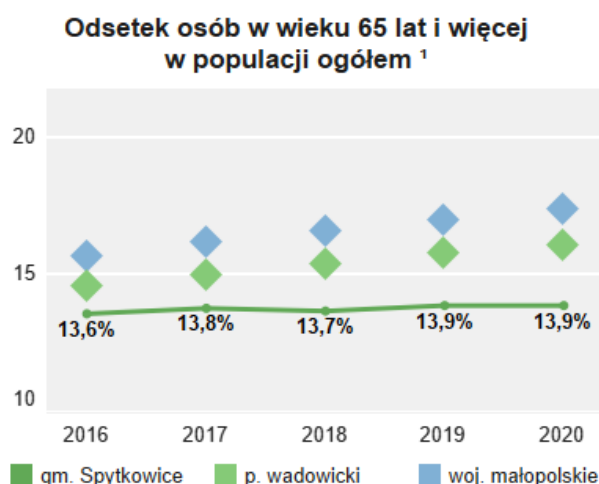
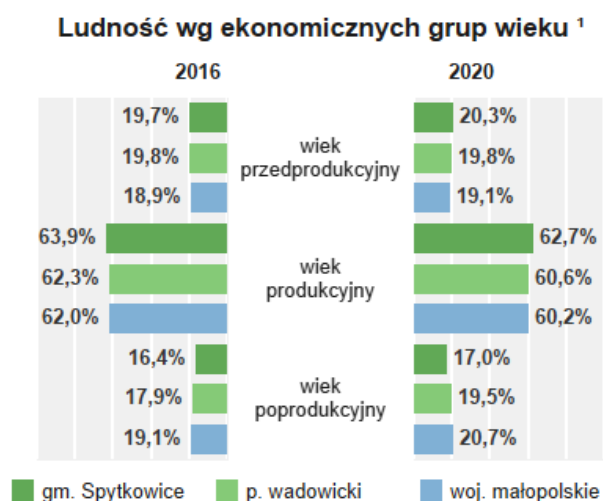
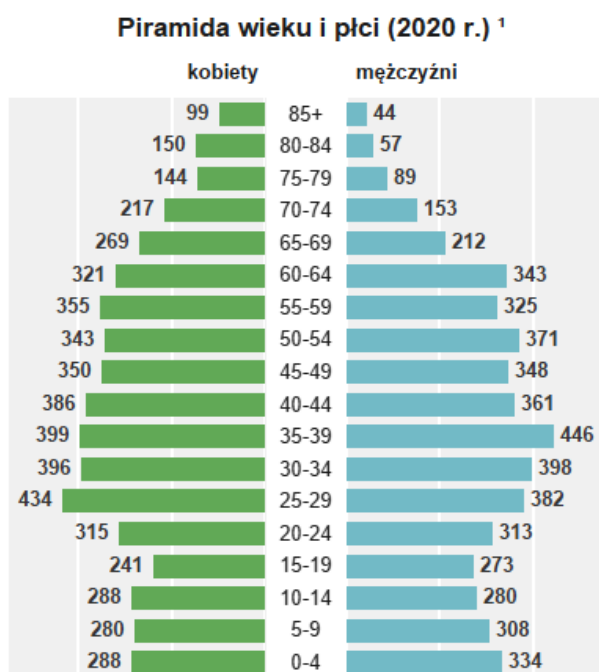
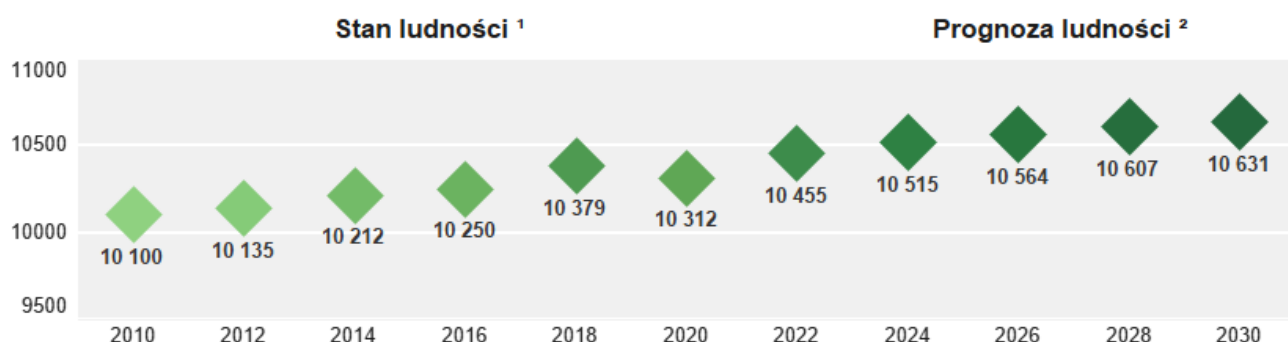
Główne cele i kierunki rozwoju gminy Spytkowice zostały wyznaczone w taki sposób, aby wzajemnie się uzupełniać i wielowymiarowo oddziaływać na każdy z obszarów funkcjonowania gminy. Z uwagi na fakt, iż wszystkie z nich zostały oparte na realnych potrzebach zidentyfikowanych na drodze diagnozy strategicznej, odnoszą się do nadrzędnego celu gminy zdefiniowanego w misji jej rozwoju. Poszczególne cele skupiają się zatem na podniesieniu jakości życia na terenie gminy Spytkowice i charakteryzują się silnymi korelacjami ze względu na oddziaływanie na każdą ze sfer jej funkcjonowania: społeczną, gospodarczą i przestrzenną.

Zapisy strategii są komplementarne z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi i powstały w oparciu o cele rozwojowe dotyczące zarówno najbliższego otoczenia gminy Spytkowice, jak i całego kraju. Szczególne znaczenie w planowaniu interwencji na szczeblu lokalnym miały założenia *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolskie 2030”* oraz wyznaczone w jej ramach Obszary Strategicznej Interwencji, w które wpisuje się gmina Spytkowice. Powiązania z nadrzędnymi dokumentami umożliwiają realizację założeń finansowania z funduszy Unii Europejskiej i ma duże znaczenie w kontekście możliwości realizacji celów rozwojowych.

W opracowaniu zachowano właściwą logikę powiązań pomiędzy wypracowanymi celami a zaplanowanymi w nim kierunkami działań. Założenia i cele Strategii są spójne z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolskie 2030”*.

Załącznik 1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

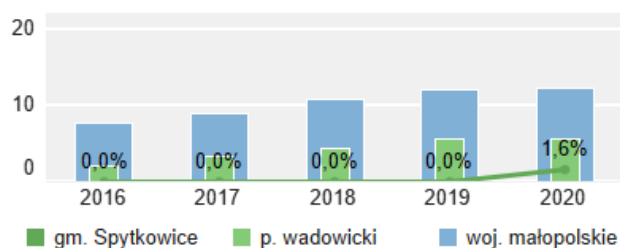
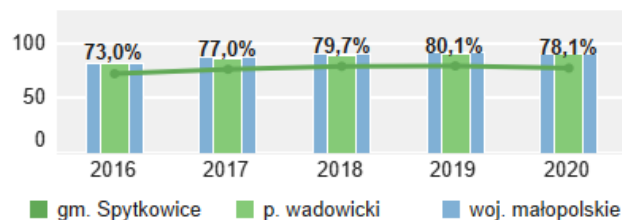
Analiza danych statystycznych

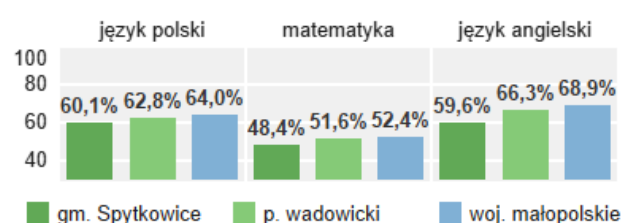
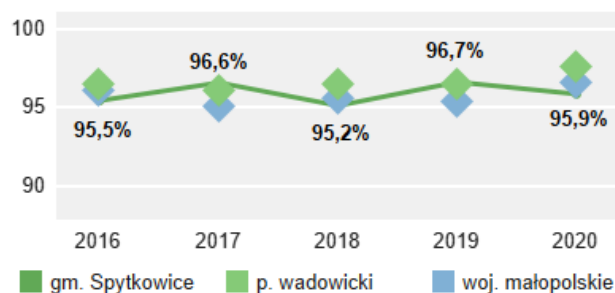
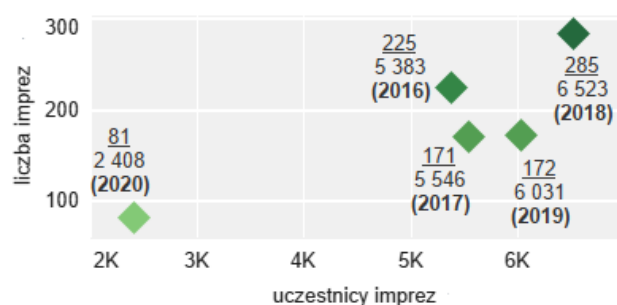
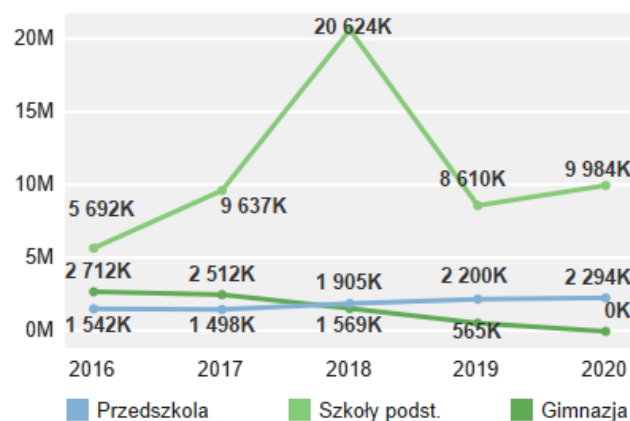
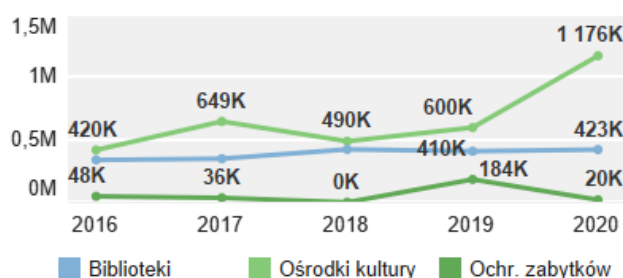
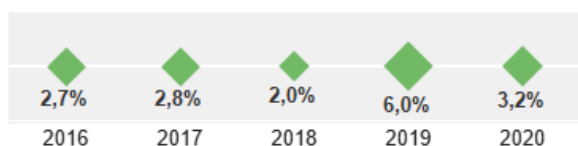
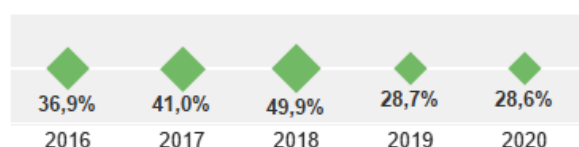
DEMOGRAFIA

źródło danych:

¹ GUS BDL (2010-2020)² Opracowanie własne

EDUKACJA I KULTURA

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach ¹

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ¹

Biblioteki publiczne ¹

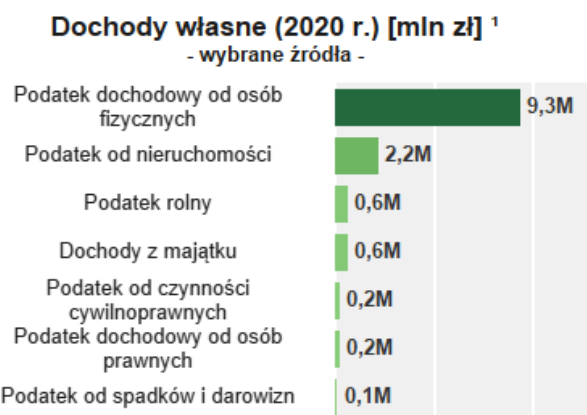
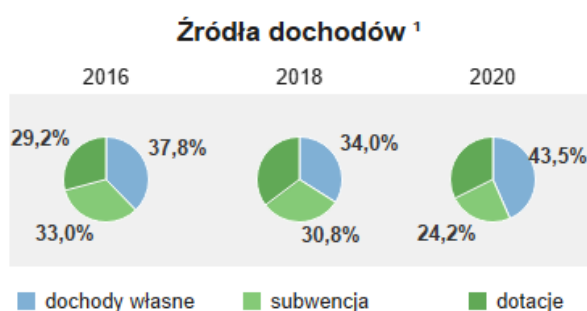
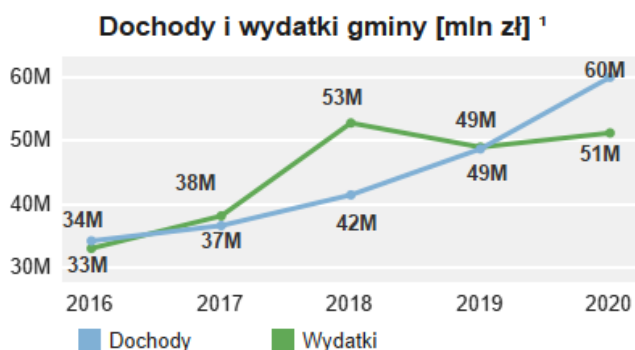
Wynik egzaminu ósmoklasisty (2021 r.) ²

Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe - ¹

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury ¹

Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹
- oświata i wychowanie -

Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego -

- udział w wydatkach ogółem -

- udział w wydatkach ogółem -

źródło danych:

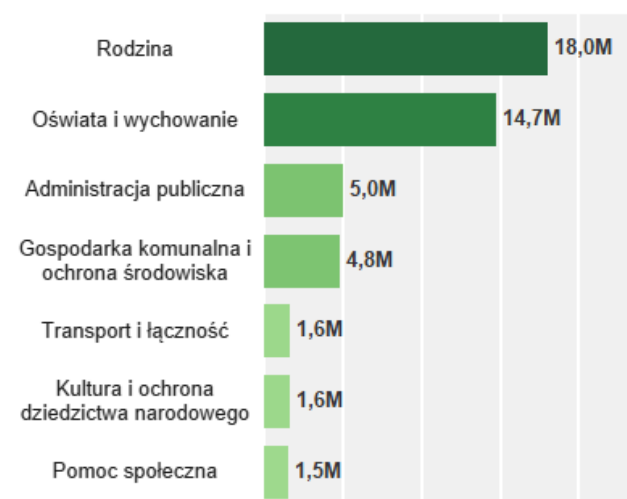
¹ GUS BDL (2016-2020)

² <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

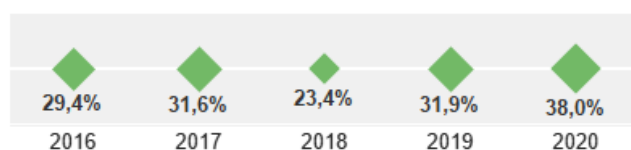
FINANSE SAMORZĄDOWE

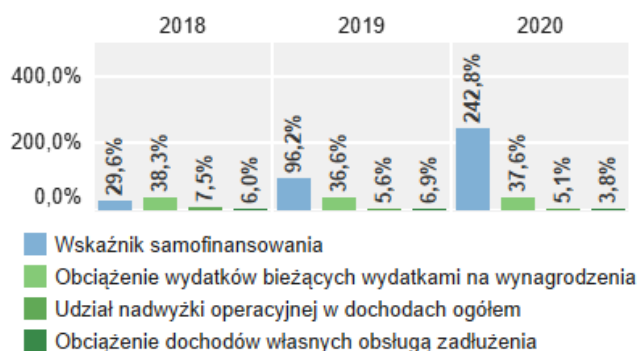
Główne wydatki
wg działów Klasyfikacji Budżetowej (2020 r.) [mln zł] ¹

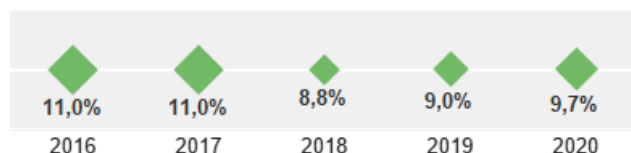
Udział w wydatkach ogółem ¹
- pomoc społeczna i rodzina -

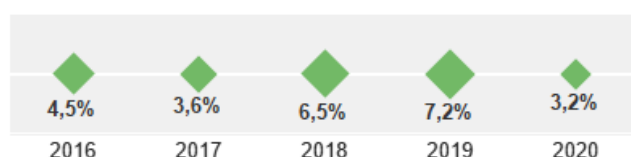
Wskaźniki oceny finansowej gminy ²

- administracja publiczna -

- transport i łączność -

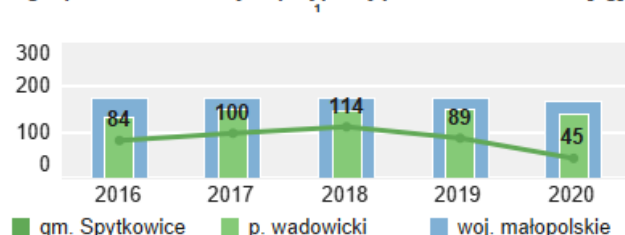
źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

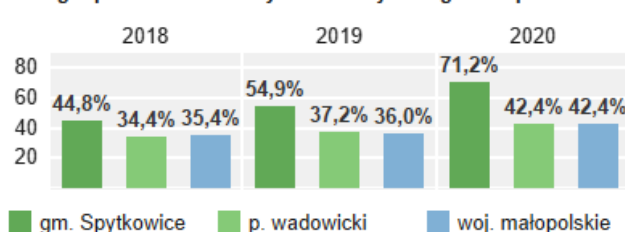
² Ministerstwo Finansów

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

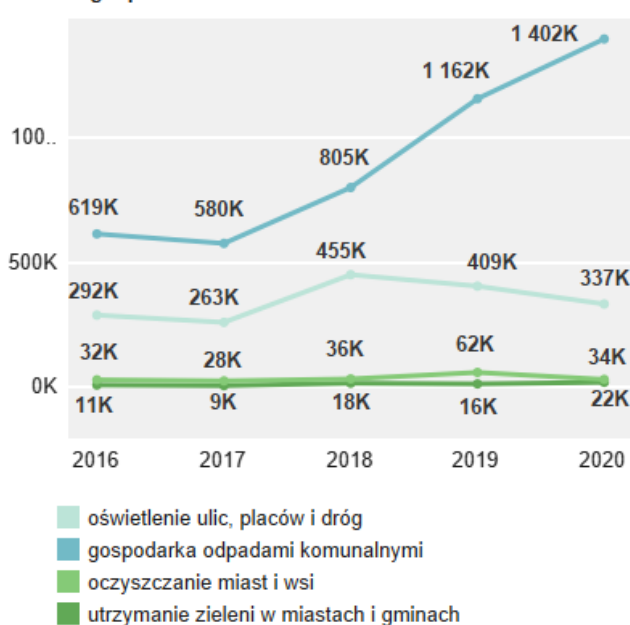
Zmieszane odpady komunalne
z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]

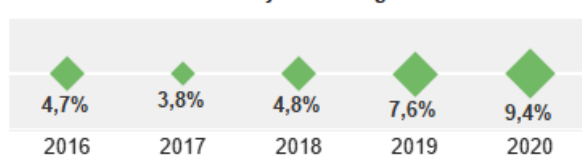
Odpady zebrane selektywnie
z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów ¹

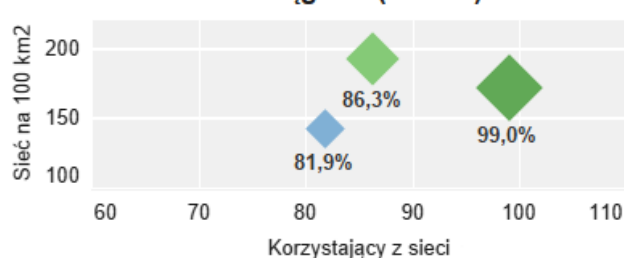
Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

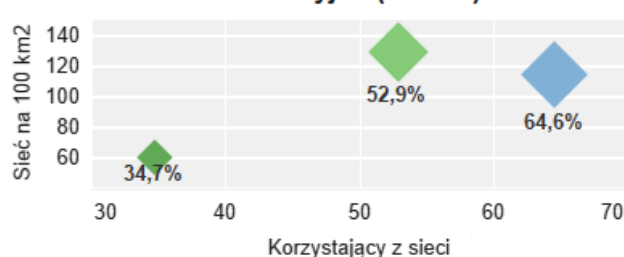
- udział w wydatkach ogółem -

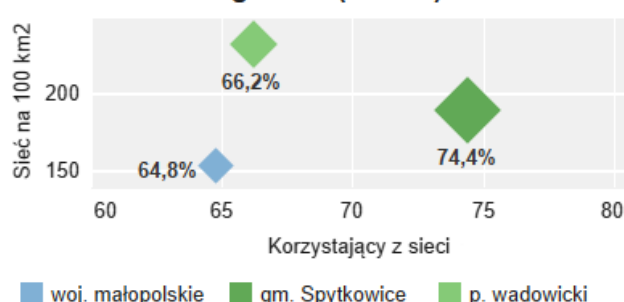
Sieć wodociągowa (2020 r.) ¹

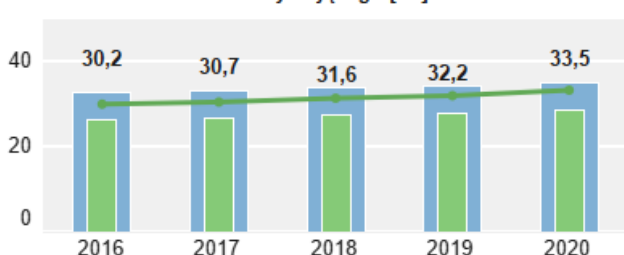
Sieć kanalizacyjna (2020 r.) ¹

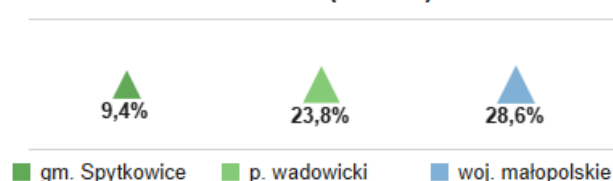
Sieć gazowa (2020 r.) ¹

Zużycie wody z wodociągów
na 1 korzystającego [m³] ¹

Lesistość (2020 r.) ¹

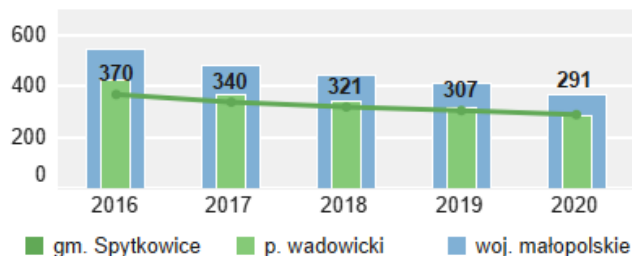

źródło danych:

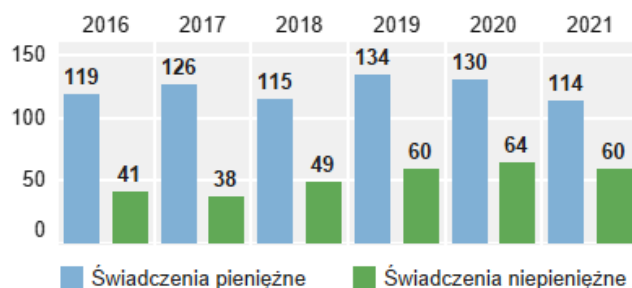
¹ GUS BDL (2016-2020)

POMOC SPOŁECZNA

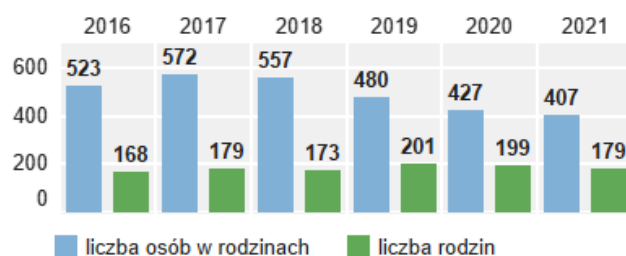
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
na 10 tys. ludności ¹

Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń ²

Rodziny objęte pomocą społeczną ²

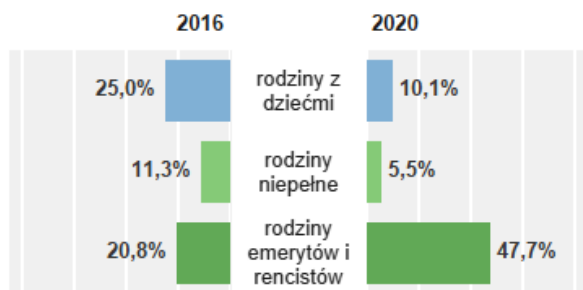
Kwota udzielonych świadczeń
w ramach zadań własnych gminy [tys. zł] ²

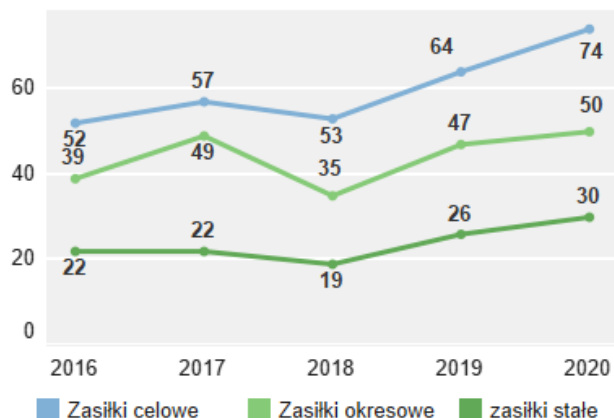
Główne przyczyny przyznania pomocy ²
- liczba rodzin (2020 r.) -

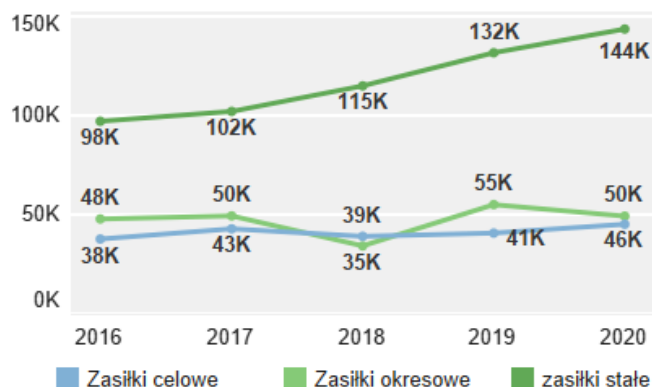
Struktura rodzin objętych pomocą społeczną ²

Liczba osób, którym udzielono zasiłki ²

Kwota udzielonych świadczeń na zasiłki [tys. zł] ²

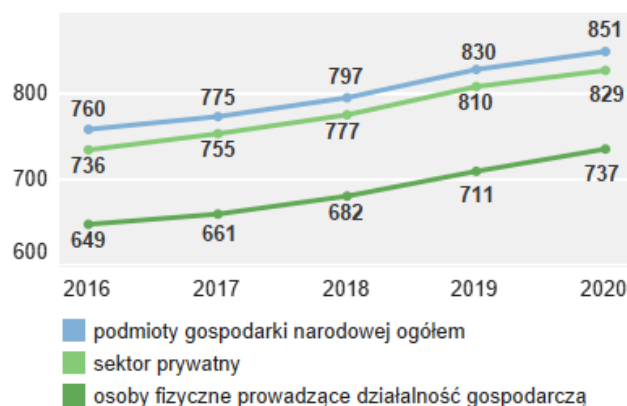
źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

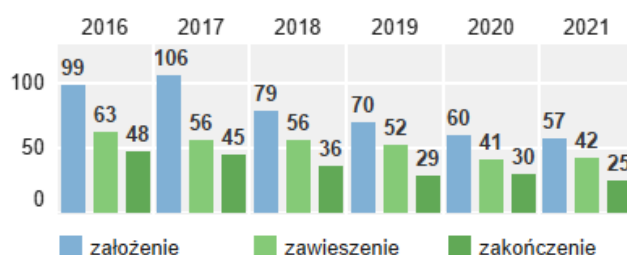
Liczba podmiotów gospodarczych ¹

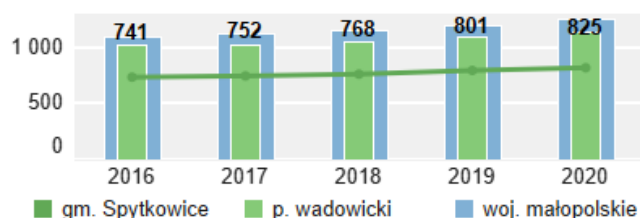
Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

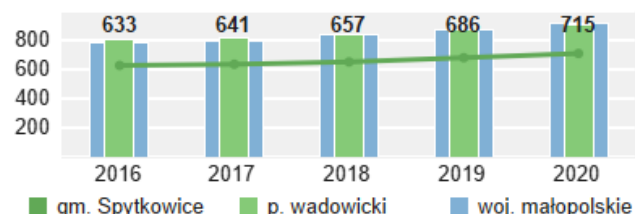
Liczba wniosków złożonych w systemie CEIDG ²

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

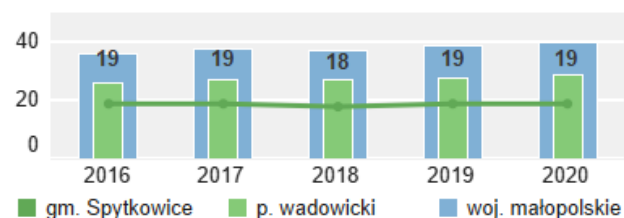
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności ¹

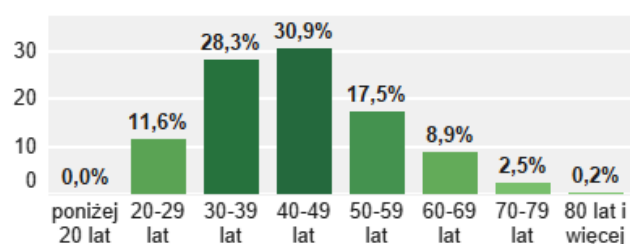
Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2020 r.] ¹

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności ¹

Struktura wiekowa przedsiębiorców (2020 r.) ²

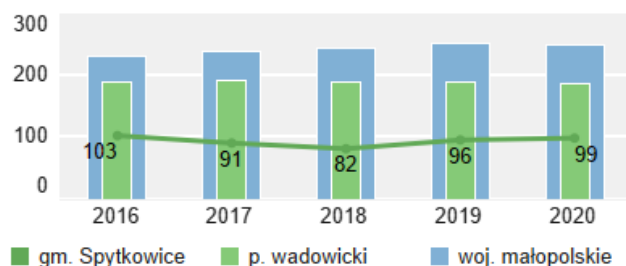
źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

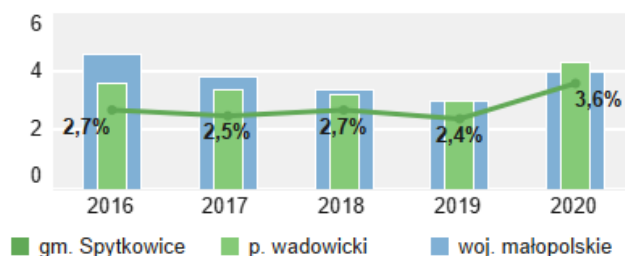
² Hurtownia danych CEIDG i Biznes.gov.pl

RYNEK PRACY

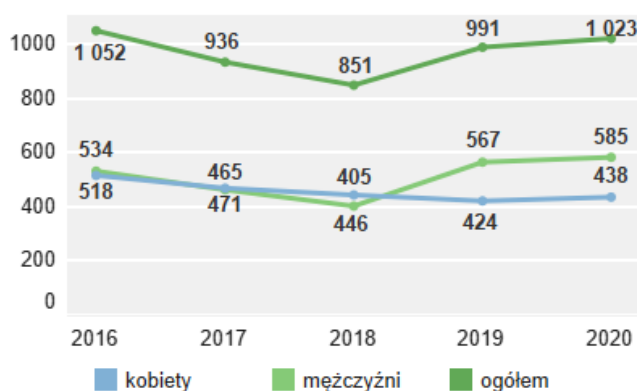
Pracujący na 1000 ludności¹

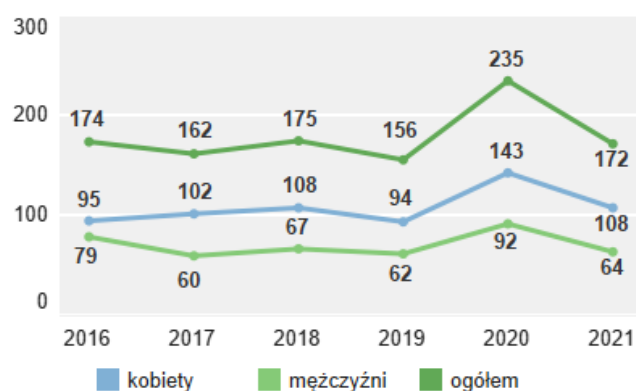
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym¹

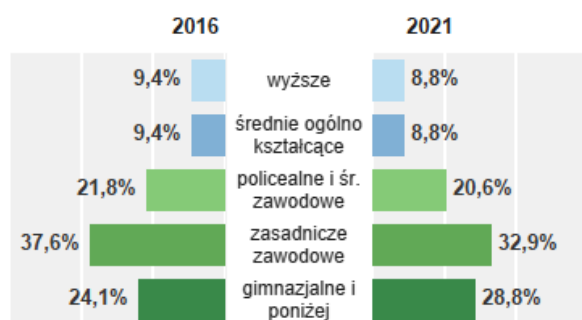
Liczba osób pracujących¹

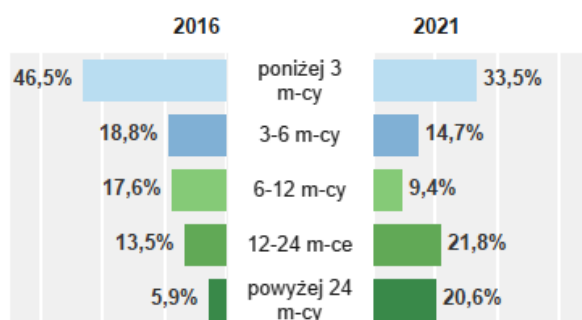
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych²

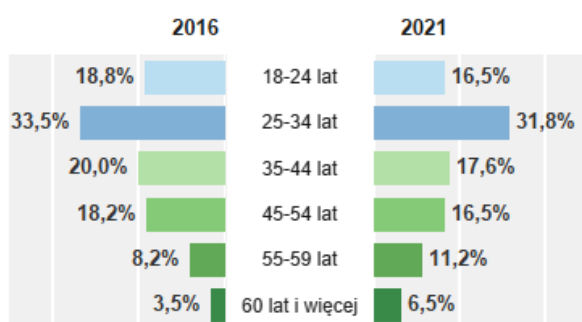
Bezrobotni wg wykształcenia²

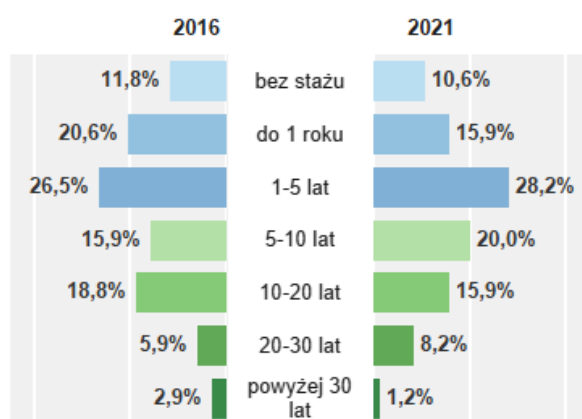
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy²

Bezrobotni wg wieku²

Bezrobotni wg stażu pracy²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2020)

² Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach

Gmina oczami mieszkańców

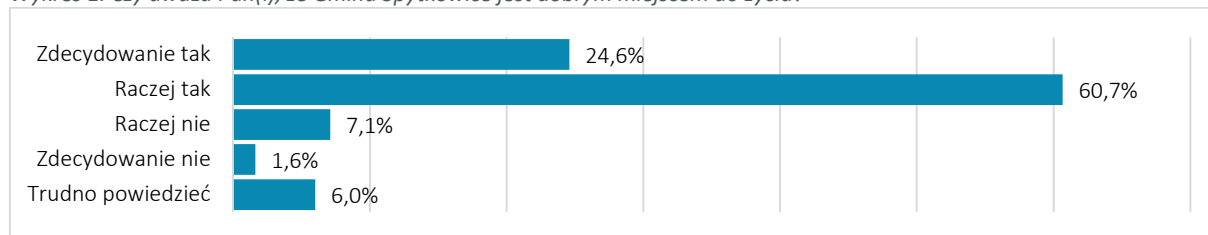
W celu pogłębienia diagnozy strategicznej przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Spytkowice. Jego rolą było umożliwienie poznania oczekiwań i potrzeb mieszkańców, jak również priorytetów rozwojowych gminy w kolejnych latach. Badanie prowadzono w formie ankiety internetowej w terminie od 8 do 28 kwietnia 2022 r. i wzięło w nim udział 183 respondentów.

W strukturze respondentów dominowały kobiety (62,8%). Przeważającą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata, z odsetkiem 42,6%, a następnie grupa w wieku 25-34 (26,8%). Najmniejszy udział stanowiły osoby poniżej 18. i powyżej 65. roku życia. Większość ankietowanych posiadała wykształcenie wyższe (51,4%), a następnie średnie/średnie branżowe – 36,0%. Znacząca część mieszkańców biorących udział w badaniu stanowiły osoby pracujące (29,0%), natomiast ponad 50% określiła swój status na rynku pracy jako inny.

Próba badawcza	183 osoby
Struktura płci	Kobieta: 62,8% Mężczyzna: 37,2%
Struktura wieku	Do 18. roku życia: 0,5% 18-24 lata: 6,0% 25-34 lata: 26,8% 35-44 lata: 42,6% 45-54 lata: 18,6% 55-64 lata: 4,4% Powyżej 65. roku życia: 1,1%
Struktura wykształcenia	Wyższe: 51,4% Średnie, średnie branżowe: 36,0% Gimnazjalne, podstawowe: 1,1% Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe: 11,5%
Status na rynku pracy	Pracujący: 29,0% Prowadzący działalność gospodarczą: 6,6% Nie pracujący, zajmujący się domem: 5,5% Emeryci, renciści: 3,3% Rolnicy: 0,5% Uczniowie, studenci: 1,6% Bezrobotni: 1,6% Inne: 53,0%

Zdecydowana większość ankietowanych (85,2%) pozytywnie ocenia swoje miejsce zamieszkania. Przeciwnie zdanie ma niecałe 9% mieszkańców, natomiast 6,0% osób biorących udział w badaniu nie potrafiło dokonać jednoznacznej oceny. Pozytywna ocena gminy Spytkowice jako dobrego miejsca do życia świadczy o jej wysokiej atrakcyjności osiedleńczej.

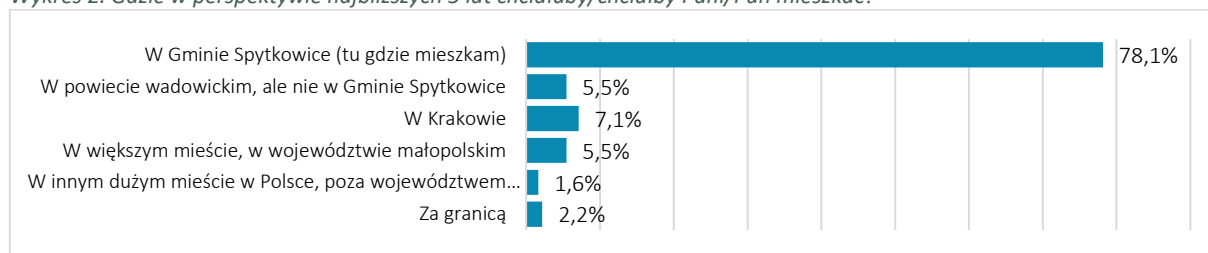
Wykres 1. Czy uważa Pan(i), że Gmina Spytkowice jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

Około 78% respondentów chce pozostać na terenie gminy Spytkowice w perspektywie najbliższych 5 lat, co potwierdza jej wizerunek dobrego miejsca do życia. Znaczący odsetek ankietowanych osób (18,0%) rozważa także przeprowadzkę do innej miejscowości na terenie województwa małopolskiego, z czego 5,5% chce pozostać na terenie powiatu wadowickiego, a kolejne 5,5% bierze pod uwagę większe miasto w województwie. Nieco ponad 7% respondentów przyznaje, że chciałoby zamieszkać w Krakowie, a o przeprowadzce za granicę myśli 1,6%.

Wykres 2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

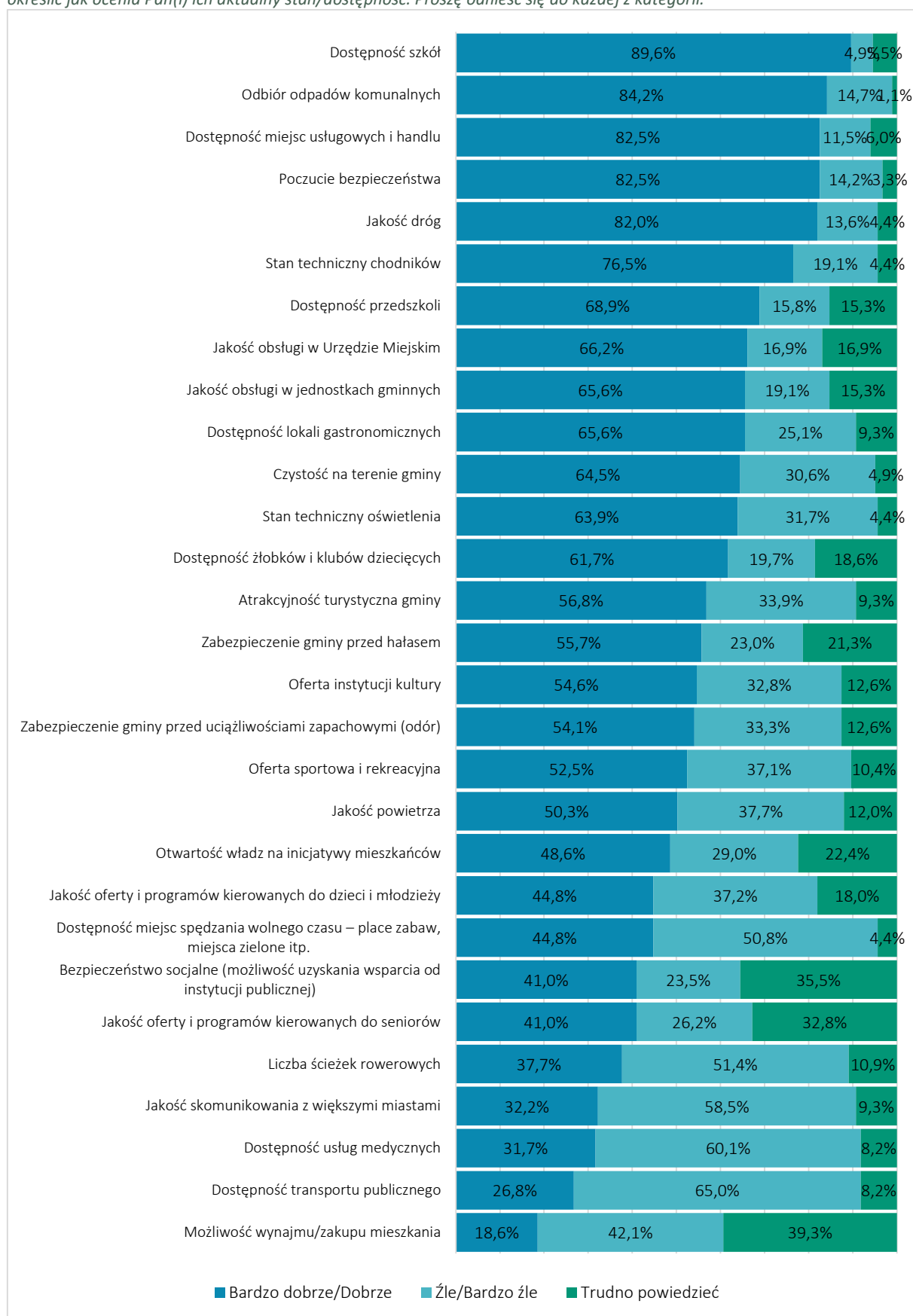

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

Pytanie odnoszące się do infrastruktury technicznej i dostępności usług publicznych pozwoliło określić ich stan w oczach mieszkańców gminy Spytkowice. W ankiecie zestawiono podstawowe elementy oferty i poproszono badanych o ich ocenę. Respondenci najlepiej oceniali dostępność szkół – 89,6% ocen było pozytywnych. W opinii mieszkańców dobrze wypada również kwestia odbioru odpadów komunalnych (84,2% pozytywnych odpowiedzi), dostępność miejsc usługowych i handlu (82,5% pozytywnych odpowiedzi) oraz poczucie bezpieczeństwa (82,5% pozytywnych odpowiedzi). Mieszkańcy zwracają uwagę i pozytywnie oceniają również jakość dróg oraz stan techniczny chodników. Każdą z wymienionych pozycji zdecydowana większość badanych (76% i więcej) oceniła dobrze lub bardzo dobrze.

Najgorzej oceniano natomiast dostępność transportu publicznego oraz usług medycznych – odpowiednio 65,0% i 60,1% osób biorących udział w badaniu oceniła te kwestie źle lub bardzo źle. Wśród słabo ocenianych elementów znalazła się także jakość skomunikowania gminy z większymi miastami oraz liczba ścieżek rowerowych, co świadczy o niskiej dostępności komunikacyjnej analizowanego obszaru. Niewątpliwie ma to wpływ na obniżenie poziomu życia mieszkańców ze względu na ograniczenia w przemieszczaniu się, zarówno w celach zarobkowych, jak i rekreacyjnych.

Wykres 3. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Spytkowiec, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność. Proszę odnieść się do każdej z kategorii.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

Celem kolejnego pytania było wyłonienie mocnych stron gminy Spytkowice. Mieszkańcy biorący udział w badaniu zostali poproszeni o wskazanie największych według nich atutów, elementów wpływających na pozytywny wizerunek analizowanego obszaru. Najczęściej podnoszono kwestie związane z położeniem gminy (26,9%) – zarówno pod względem administracyjnym, jak i przyrodniczym. Co więcej, walory krajobrazowe i turystyczne stanowią istotny jej walor dla 14,3% ankietowanych mieszkańców. Na uwagę zasługuje także wysoki odsetek wskazań na władzę jako istotny atut gminy (15,4%).

Mocne strony gminy Spytkowice	
26,9%	Położenie
15,4%	Władza
14,3%	Walory krajobrazowe i turystyczne
12,0%	Spokój, bezpieczeństwo, dobra jakość życia
8,1%	Ciągły rozwój i inwestycje, perspektywy na przyszłość
6,8%	Pozyskiwanie i dobre wykorzystanie funduszy zewnętrznych
5,1%	Tereny zielone
5,1%	Dobry stan infrastruktury drogowej
4,0%	Zaplecze sportowo-rekreacyjne
1,7%	Poziom oświaty
0,6%	Dobra jakość powietrza

Najczęściej wskazywaną wadą gminy jest natomiast słaba oferta transportu publicznego (18,2% wskazań), a także stan dróg gminnych i chodników (11,5%). Świadczy to o istotnym problemie w sferze infrastruktury technicznej oraz dostępności komunikacyjnej, co znalazło potwierdzenie także w wynikach badania oceny poszczególnych elementów oferty gminy. Warto zaznaczyć, iż władza i sposób działania jednostek gminnych znalazły się także wśród słabych stron. Na podstawie odpowiedzi mieszkańców gminy Spytkowice biorących udział w badaniu można wysnuć wniosek o niezadowalającej ofercie spędzania wolnego czasu (skierowanej zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych), a także niskim poziomie usług publicznych (m.in. słaba oferta placówek medycznych, niski poziom szkolnictwa, niskie poczucie bezpieczeństwa).

Słabe strony gmin Spytkowice	
18,2%	Słaba oferta transportu publicznego, brak połączeń z sąsiednimi miastami
11,5%	Stan dróg gminnych i chodników
9,7%	Władza, sposób działania jednostek gminnych
9,1%	Brak miejsc rekreacji, odpoczynku i spotkań
9,1%	Brak miejsc i atrakcji dla dzieci i młodzieży
8,5%	Brak połączeń kolejowych
6,7%	Brak infrastruktury kanalizacyjnej
5,5%	Niska estetyka przestrzeni publicznej
5,5%	Słaba oferta placówek medycznych, brak specjalistów
3,6%	Brak miejsc pracy
3,0%	Brak oferty turystycznej
3,0%	Niskie poczucie bezpieczeństwa
2,4%	Niska jakość powietrza
2,4%	Uciążliwy hałas i zanieczyszczenia z zakładów przemysłowych i rolniczych
1,2%	Słaba oferta usług i sklepów
0,6%	Niski poziom szkolnictwa

Według mieszkańców, aby poprawić jakość życia w gminie, należy przede wszystkim podjąć się realizacji przedsięwzięć związanych ze stworzeniem miejsc i atrakcji dla dzieci i młodzieży, stworzeniem miejsc odpoczynku i spędzania czasu wolnego, a także poprawą jakości połączeń komunikacji publicznej. Wszystkie trzy pozycje zostały wskazane przez 12,3% osób biorących udział w badaniu. Ponadto, nie mniej ważnym działaniem okazuje się być rozwój komunikacji kolejowej oraz podniesienie poziomu usług publicznych. Zdaniem respondentów, w celu poprawy jakości życia lokalnej społeczności, konieczna jest również organizacja wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i integrujących społeczność. Ponadto, ważną kwestią według mieszkańców jest realizacja działań zmierzających do zapewnienia nowych miejsc pracy - wśród często podnoszonych kwestii znalazła się konieczność sprowadzenia inwestorów, którzy zwiększyliby możliwości zatrudnienia.

12,3%	Stworzenie miejsc i atrakcji dla dzieci i młodzieży
12,3%	Stworzenie miejsc odpoczynku, spędzania czasu wolnego
12,3%	Poprawa jakości połączeń komunikacji publicznej
9,4%	Rozwój komunikacji kolejowej
8,9%	Rozbudowa infrastruktury sportowej
7,2%	Poprawa jakości służby zdrowia
6,1%	Organizacja wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych, integrujących społeczeństwo
5,0%	Rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej
5,0%	Budowa i poprawa stanu istniejących chodników pieszych
3,3%	Poprawa stanu dróg
3,3%	Poprawa bezpieczeństwa na drogach
3,3%	Zwiększenie dostępności przedszkoli, świetlic dla dzieci
3,3%	Poprawa jakości powietrza, działania promujące
3,3%	Ściągnięcie inwestorów, inwestycje i rozwój
3,3%	Poprawa czystości i estetyki miejsc publicznych w gminie
1,7%	Stworzenie nowych miejsc pracy

Badani zostali poproszeni także o wskazanie które z zaproponowanych kierunków rozwoju są według nich najkorzystniejsze dla rozwoju gminy Spytkowice. Według około 48% respondentów bardzo istotne jest kreowanie wizerunku gminy otwartej na nowych mieszkańców i podejmowanie działań podnoszących atrakcyjność osiedleńczą. Istotne z punktu widzenia mieszkańców jest także zapewnienie bezpieczeństwa w gminie (37,2%).

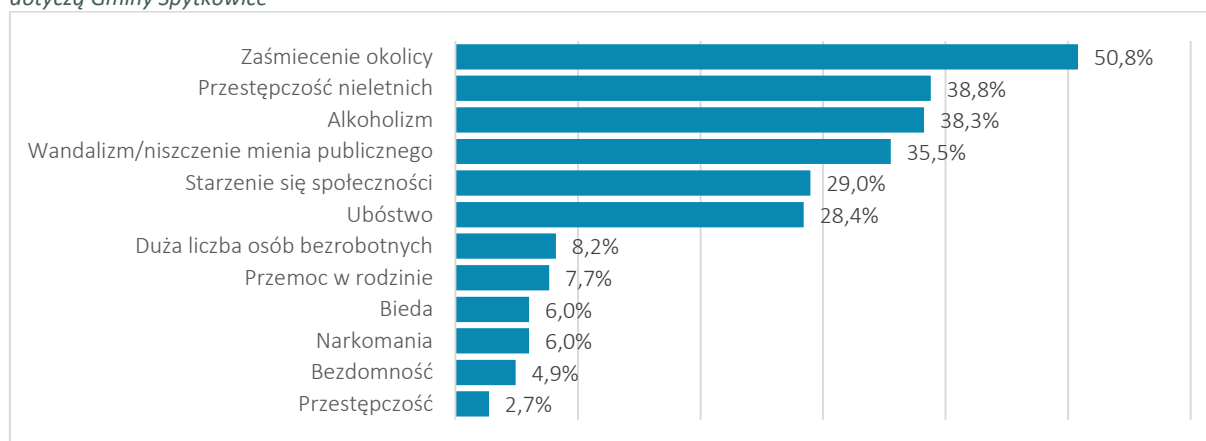
Wykres 4. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Spytkowice proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

W następnym pytaniu zawartym w ankiecie badani zostali poproszeni o wskazanie problemów społecznych, które obserwują w gminie Spytkowice. Najwięcej osób (50,8%) zwracało uwagę na zaśmiecenie okolicy, co jest istotne z punktu widzenia zapewnienia wysokiej jakości przestrzeni publicznych i kształtowania pozytywnego wizerunku gminy. Kolejno respondenci wskazywali na przestępczość wśród nieletnich (38,8%), alkoholizm (38,2%) oraz wandalizm/niszczenie mienia publicznego (35,5%), co świadczy o występowaniu patologii społecznych na terenie gminy. Istotnym problemem zauważanym przez mieszkańców gminy jest również starzenie się społeczeństwa (29,0%), a także ubóstwo (28,4%).

Wykres 5. Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Spytkowice

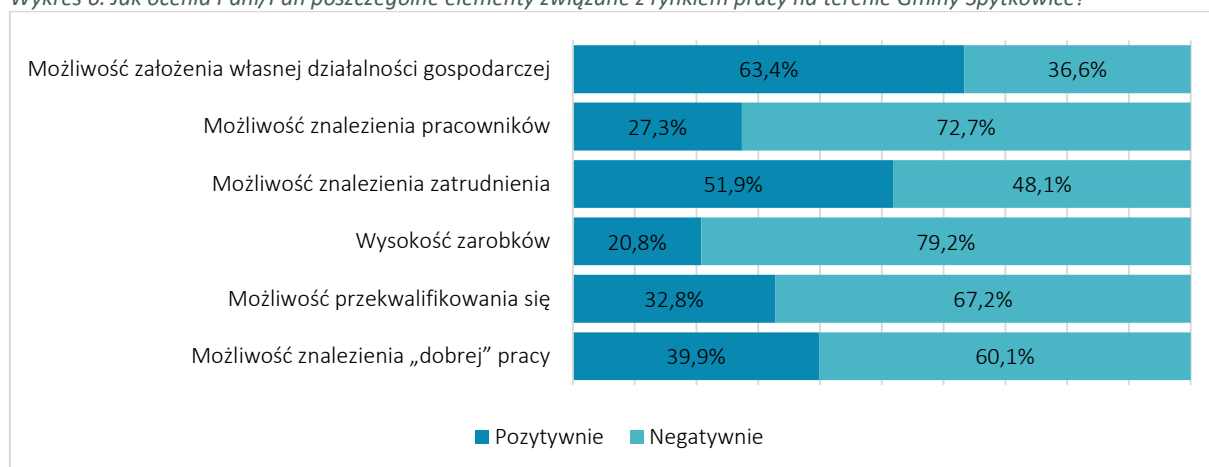

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

Z oceny sytuacji na rynku pracy w gminie Spytkowice wynika, iż według jej mieszkańców nie oferuje satysfakcjonujących warunków. Znacząca większość respondentów ocenia negatywnie przede wszystkim wysokość zarobków (79,2% negatywnych odpowiedzi). Ponadto, z wyników ankiety wynika problem ze znalezieniem pracowników na terenie gminy Spytkowice (72,7% negatywnych odpowiedzi). Co więcej, mieszkańcy biorący udział w badaniu źle oceniają także możliwości

przekwalifikowania się (67,2% negatywnych odpowiedzi). Nieco lepiej oceniana jest możliwość założenia własnej działalności gospodarczej – około 63% ankietowanych oceniło ją pozytywnie.

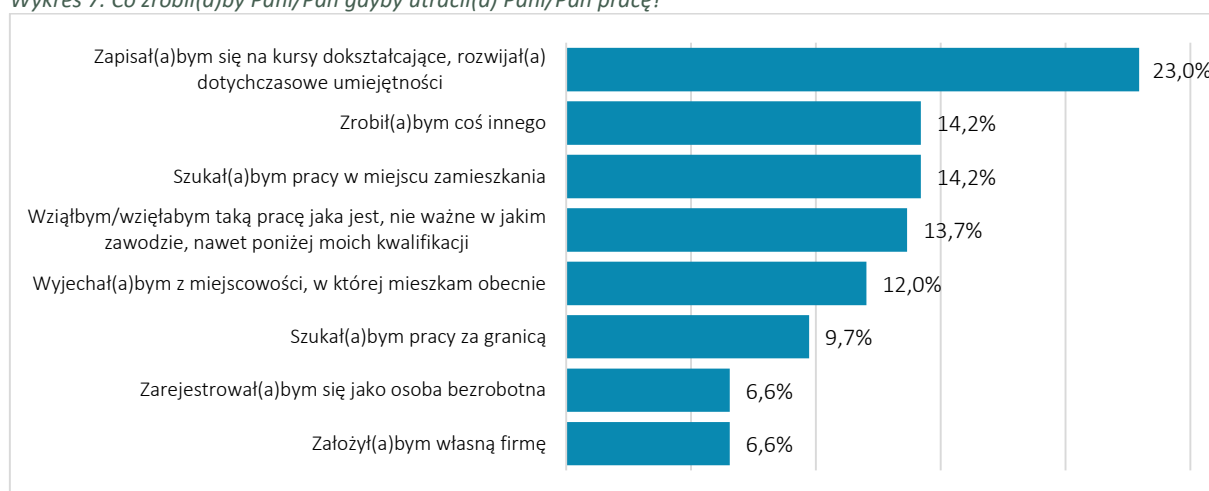
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Spytkowice?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

Znacząca część ankietowanych osób (23,0%) przyznała, że w sytuacji utraty pracy zdecydowałaby się na uczestnictwo w kursach doszkalających i rozwijanie posiadanych umiejętności. Nieco ponad 14% deklaruje natomiast, że szukałaby innej pracy w miejscu zamieszkania, a 13,7% przyjęłoby jakąkolwiek pracę, bez względu na jej charakter i wymagane kwalifikacje. Około 22% ankietowanych szukałoby pracy poza obecnie zamieszkiwaną miejscowością, z czego niecałe 10% zdecydowałoby się na pracę za granicą. Ponad 14% osób biorących udział w badaniu znalazłoby inne rozwiązanie (wśród najczęstszych odpowiedzi znalazło się zatrudnienie poza granicami gminy Spytkowice), 6,6% zarejestrowałoby się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, a kolejne 6,6% założyłoby własną firmę.

Wykres 7. Co zrobił(a)by Pani/Pan gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?

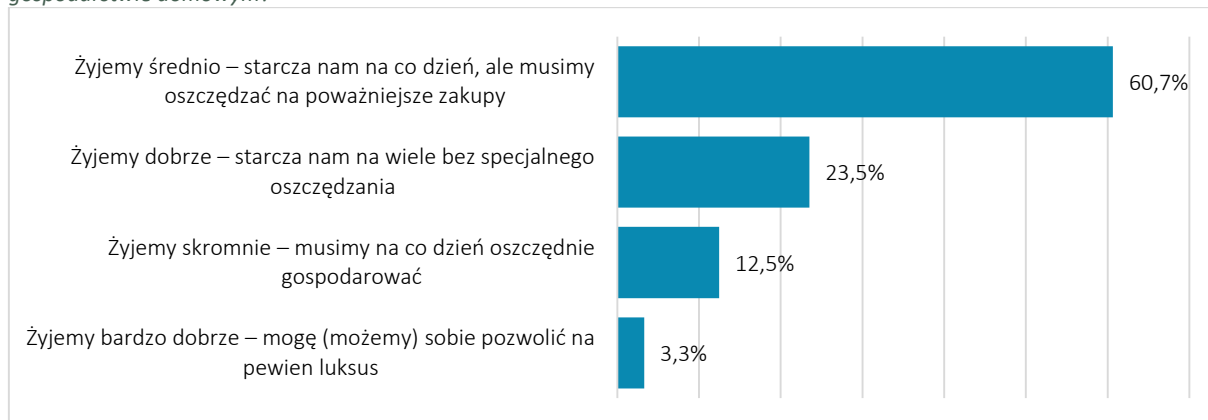

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

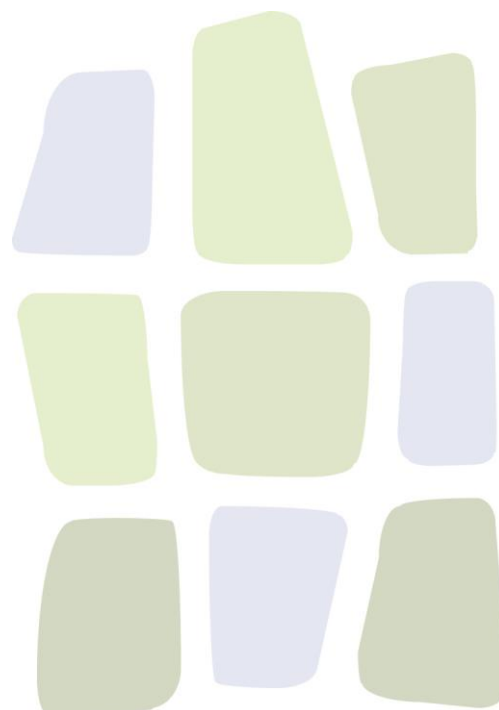
W ramach badania poproszono osoby biorące w nim udział o wskazanie odpowiedzi, która najlepiej odzwierciedla ich sytuację materialną. Większość respondentów (60,7%) przyznaje, że żyje na średnim

poziomie. Niecałe 24% deklaruje natomiast dobry status materialny, a 12,5% określa swoją sytuację jako skromną. Zaledwie 3,3% ankietowanych mieszkańców gminy Spytkowice żyje na wysokim poziomie.

Wykres 8. Które z wymienionych określi najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=183.

Załącznik 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, które rozumiane są, jako sfera świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych. Posługujemy się tu rozumieniem „polityk”, dotyczącym nie samego sprawowania władzy, ale działań w oparciu o przyjęte reguły. O ile polityka w ogólnym znaczeniu zajmuje się przede wszystkim sferą idei, zdobywania władzy i instrumentów jej egzekucji, to polityka publiczna, jako sfera praktyczna – przede wszystkim zagadnieniami związanymi z urzeczywistnianiem idei, i bliska jest zarządzaniu publicznemu.

Polityka przestrzenna spełnia wszystkie kryteria polityk publicznych. Jest to bowiem planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. W ramach polityki przestrzennej władze publiczne ustalają cele i środki kształtowania zagospodarowania przestrzennego w określonych, zmiennych w czasie warunkach zewnętrznych – społecznych, ekonomicznych, technicznych, a także politycznych. Polityka przestrzenna zajmuje się określeniem celów, wraz ze sposobami ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a więc wykorzystywanego przez niego zajmowanego terytorium. Musi ona wpływać na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska.

Obowiązek prowadzenia polityki przestrzennej zawarty jest w polskim prawie, wyznaczającym zakres formalnych kompetencji w tej sferze poszczególnych poziomów władzy.

Instrumentacja polityki przestrzennej

Wdrażanie polityk publicznych można ułożyć w tzw. drabinę interwencji: na najniższym szczeblu władze powstrzymują się od działania, a na najwyższym narzucają swoje rozwiązania, czyli eliminują wybór obywateli, tworząc szczególne zakazy i ograniczenia. Władze mogą działać także na rzecz zwiększania skali wyboru, które ma przed sobą obywatel. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: najbardziej skuteczne mogą być bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Istnieje też sfera prawno-regulacyjna, ale jej skuteczność jest w Polsce przeceniana. Lepiej jest udoskonalać sposoby zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Wszystko to winno

sprzyjać większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w politykę przestrzenną mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej

Głównym wyzwaniem dla polityki przestrzennej jest prawidłowe rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju. Aby proces ten był efektywny, musi odpowiadać na obecne i przyszłe potrzeby lub realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju. Tak rozumiane prowadzenie polityki przestrzennej będzie prowadzić do wzmocnienia integracji przestrzennej gminy. Aby proces ten przebiegał prawidłowo, niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, a więc m.in. bezpośrednio z zasadami polityki przestrzennej określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego. Zgodnie z tym dokumentem: celem rozwoju przestrzennego dla małopolski jest utrzymanie, a w pewnych elementach nawet poprawienie stanu środowiska i podniesienie jakości krajobrazu i zasobów kultury, przy zapewnieniu warunków do stabilnego wzrostu gospodarczego i podniesienia standardów jakości życia mieszkańców drogą bardziej efektywnej gospodarki przestrzennej.

Polityka przestrzenna powinna stanowić płaszczyznę negocjacji pomiędzy potrzebami, a realnymi możliwościami. Nadrzędną zasadą polityki przestrzennej jest **zasada zrównoważonego rozwoju**, oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Zasada ta pozwala kształtować **ład przestrzenny**, zapewniając utrzymanie właściwych relacji estetycznych, funkcjonalnych i ekonomicznych zarówno pomiędzy różnymi sposobami zagospodarowania terenów zurbanizowanych, jak i w relacjach pomiędzy układem przyrodniczym i antropogenicznym. Kluczowe zasady polityki przestrzennej gminy Spytkowice to ponadto:

1. Oszczędne gospodarowanie przestrzenią zurbanizowaną i racjonalne jej wykorzystanie:

- przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i ograniczanie rozpraszania zabudowy,
- priorytet dla uzupełnień i kontynuacji istniejących układów zurbanizowanych, w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową,
- intensyfikacja zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową), stosowanie recyklingu przestrzeni,
- zapewnienie poziomu usług odpowiedniego dla poziomu ośrodka powiatowego,
- racjonalne kształtowanie sieci osadniczej z punktu widzenia transportu i konsumpcji energii, zachowanie spójności i zwartości struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- uzbrajanie terenów pod niską zabudowę mieszkaniową.

2. Oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi i dbałość o poprawę jakości środowiska:

- ochrona wód i zwiększanie retencji naturalnej, w tym także na terenach zurbanizowanych,
- ochrona ekosystemów leśnych i starych drzewostanów oraz zwiększanie lesistości,
- wskazanie, poszanowanie i ochrona obszarów cennych przyrodniczo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony),
- kształtowanie struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych,
- opracowanie zasad wykorzystania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej i regulacji granicy rolno-leśnej,
- kompensacja ekologiczna – równoważenie rozwoju przemysłów czasu wolnego, gwarantujące utrzymanie (i pomnażanie) istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- zachowanie bioróżnorodności w najcenniejszych obszarach,
- zapobieganie antropopresji na terenach cennych przyrodniczo.

3. Kształtowanie sieci ekologicznej

- zachowanie regionalnej i ponadregionalnej ciągłości ekologicznej,
- ochrona systemu obszarów otwartych (rolnych, leśnych, naturalnych),
- zachowanie przewietrzania,
- dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej.

4. Poprawa jakości powietrza

- wymiana indywidualnych źródeł ciepła,

- kompleksowa poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej,
  - promocja OZE.
5. **Zasada racjonalności ekonomicznej**, uwzględniającej ocenę korzyści i strat społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych w długim okresie czasu.
6. **Zmniejszanie ryzyka katastrof naturalnych:**
- powstrzymanie zabudowy w terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym,
  - powstrzymanie zabudowy na terenach osuwiskowych,
  - równoważenie rozwoju przemysłów czasu wolnego, gwarantujące utrzymanie (i pomnażanie) istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
  - zwiększenie retencyjności obszaru,
  - monitorowanie zagrożeń ruchami masowymi ziemi oraz realizacja wynikających z rozpoznania ograniczeń i zabezpieczeń,
  - wspieranie projektów innowacyjnych w zakresie OZE,
  - wspieranie budowy obiektów infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
7. **Rozwój przestrzeni społecznych i sąsiedzkich** – integrujących społeczności poszczególnych wsi czy osiedli.
8. **Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych**
- rozwój rynku usług turystycznych – promocja turystyki oraz produktów regionalnych,
  - rozwój publicznej infrastruktury turystycznej,
  - logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania,
  - rozwój funkcji centrotwórczych, rozwój przestrzeni publicznych przyjaznych m.in. rodzinom,
  - rozwój rynku usług turystycznych – promocja turystyki oraz produktów regionalnych,
  - zagospodarowanie terenów zielonych i wyznaczenie w nich miejsc sprzyjających zwiększeniu integracji społecznej wraz z rozwojem infrastruktury rekreacyjnej.
9. **Ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu**
- wzmocnienie faktycznej ochrony i świadome kształtowanie najcenniejszych krajobrazów,
  - rewitalizacja i rewaloryzacja najcenniejszych zespołów i obiektów dziedzictwa urbanistycznego, ruralistycznego i architektonicznego,
  - rozwój różnych form turystyki zachowującej potencjał i wartości środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu,

- ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej – wzmacnianie tożsamości lokalnej,
- projekty z zakresu rewitalizacji i odnowy zabytków.

10. Rozwój systemu komunikacyjnego

- organizacja wydajnej sieci transportowej,
- wzmocnienie funkcjonowania transportu publicznego,
- poprawa jakości dróg publicznych,
- przywrócenie linii kolejowej i zapewnienie połączenia z Krakowem, Oświęcimem i Wadowicami,
- zwiększenie ilości ścieżek rowerowych.

11. Rozwój infrastruktury technicznej

- budowanie samodzielności energetycznej,
- rozwój szerokopasmowego Internetu,
- zabezpieczenie wód przed zanieczyszczeniem, przede wszystkim drogą racjonalnej gospodarki ściekowej oraz gospodarki odpadami.

12. Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią - włączanie społeczności regionalnej i lokalnych w proces kształtowania przestrzeni.– prowadzenie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.

13. Poprawę jakości życia mieszkańców.

- budowa i doposażenie obiektów infrastruktury społecznej (służby zdrowia, kultury, sportu, rekreacji, opieki społecznej),
- stworzenie centrum administracyjno-społecznego.

14. Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej

- zwiększanie dostępności terenów inwestycyjnych,
- wykorzystanie potencjału stawów hodowlanych do rozwoju branży spożywczej i przetwórczej na terenie gminy.

Spis rysunków, tabel i wykresów

Rysunek 1. OSI Obszar transformacji energetycznej.....	16
Rysunek 2. OSI Obszary cenne przyrodniczo.....	17
Tabela 1 Charakterystyka JCWP i JCWPD zlokalizowanych na terenie gminy wraz z przypisanymi działaniami wskazanymi w aPWŚK.....	11
Tabela 2 Analiza SWOT gminy Spytkowice.....	35
Wykres 1. Czy uważa Pan(i), że Gmina Spytkowice jest dobrym miejscem do życia?.....	70
Wykres 2. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?.....	70
Wykres 3. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Spytkowice, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność. Proszę odnieść się do każdej z kategorii.	71
Wykres 4. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Spytkowice proszę wybrać maksymalnie 2 kierunki, które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy.....	75
Wykres 5. Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Spytkowice	75
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Spytkowice?.....	76
Wykres 7. Co zrobił(a)by Pani/Pan gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?.....	76
Wykres 8. Które z wymienionych określić najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?	77

